

KIHNU VALLA ÜLDPLANEERING (ARENGUKAVA)
2.KÖIDE

EESMÄRKIDE PÜSTITUS.
STRATEEGIA. ETTEPANEKUD.

**PÄRNUMAA
KIHNU VALLA ÜLDPLANEERING
(ARENGUKAVA)**

2. KÖIDE

**EESMÄRKIDE PÜSTITUS. STRATEEGIA.
ETTEPANEKUD**

Tallinn, Tartu, Pärnu, aprill 1994

KIHNU VALLA ÜLDPLANEERING (ARENGUKAVA)

PROJEKTI KOOSSEIS:

1. KÖIDE. VALLA ÜLDISELOOMUSTUS (LÄHTEÜLESANNE).

Seletuskiri.

Kaardid köites:

* Kihnu valla asend M 1 : 4200 000

* Kihnu ümbruse meri M 1 : 100 000

* Kihnu tugiplaan M 1 : 20 000

2. KÖIDE. EESMÄRKIDE PÜSTITUS. STRATEEGIA. ETTEPANEKUD

Seletuskiri.

Kaardid köites:

* Kihnu üldplaan M 1 : 20 000.

3. DEMONSTRATSIOONIMATERJALID (SEINAKAARDID)

Kihnu tugiplaan M 1 : 10 000

Kihnu üldplaan M 1 : 10 000.

SISUKORD

EESSÕNA SISSEJUHATUS

13. RAHVAKÜSITLUSE TULEMUSED

- 13.1. Ettevõtlus
- 13.2. Külade taastamine
- 13.3. Kaubandus
- 13.4. Toitlustus
- 13.5. Teenindus
- 13.6. Tervishoid
- 13.7. Haridus
- 13.8. Kultuur
- 13.9. Sport
- 13.10. Teed
- 13.11. Ühendus mandriga
- 13.12. Elektrivarustus
- 13.13. Joogivesi

14. EESMÄRKIDE PÜSTITAMINE

- 14.1. Üldeesmärgid
- 14.2. Ettevõtlusmotivatsiooni tugevdamine
- 14.3. Psühholoogiline tegur
- 14.4. Majandustegur
- 14.5. Asustus. Ehitus
- 14.6. Tootmine
- 14.7. Liiklusolud. Teed
- 14.8. Turism
- 14.9. Tehnorajatised. Keskkonnakaitse

15. ELANIKKOND JA RAKENDATUS

- 15.1. Elanikkonna rakendatuse bilanss

16. ÜLDPLANEERINGU STRATEEGIA

- 16.1. Maareform
- 16.2. Põllumajandus
- 16.3. Metsade majandamine
- 16.4. Maabilanss
- 16.5. Ettevõtlus
- 16.6. Haridus. Kultuur. Tervishoid
- 16.7. Liiklus. Transport
- 16.8. Energiavarustus. Side
- 16.9. Rahvakultuur
- 16.10. Päästeteenistus
- 16.11. Detailplaneerimine

17. KESKKONNAKAITSE JA PIIRANGUD

18. TSONEERIMINE

- 18.1. Rannakaitsetsoon
- 18.2. Põllundustsoon
- 18.3. Konflikttsoon
- 18.4. Kaitsemetsatsoon. Parkmets
- 18.5. Elu- ja ehitustsoon
- 18.6. Miljöökaitsetsoon
- 18.7. Kultuurikeskus
- 18.8. Transpordi- ja tootmistsoon
- 18.9. Puhketsoon

Kaart : Kihnu üldplaan 1 : 20 000.

EESSÕNA.

Kihnu valla arengukava telliti Eesti Ehituse Teadusliku Uurimise Instituudilt Eesti Keskkonnaministeeriumi poolt eelnevalt korraldatud konkursi alusel. Kuna arengukava välja töötamine ilma üldplaneeringuta osutus küsitavaks siis koostati koos arengukavaga ka üldplaneering.

Arengukava koostamise juhiks määrati ETUI poolt plan. grupi juht *Ago Kerge*. Grupi koosseisu komplekteeriti peaspetsialistina: ins. *Mart Vihalem*.

Pärnu Maavalitsusest spetsialistina majand. geogr. *Urmas Kase*.

Eesti Keskkonnaministeeriumi poolt moodustati planeeringu käigu koordineerimiseks tugigrupp koosseisus:

Elmar Randma, Kihnu valla volikogu esimees;

Arvo Saare, Kihnu valla arengukomisjoni esimees;

Rein Ratas, Eesti Keskkonnaministeeriumi kantsler;

Rein Reinholm, Eesti KKM planeeringuosakonna peaspetsialist;

Veljo Ranniku, Eesti KKM looduskaitse ja -kasutuse osakonna nõunik;

Tiina Tallinn, Eesti KKM planeeringuosakonna peaspetsialist;

Enn Bernard, Pärnu Maakonna peaarhitekt;

Loona Lepp, Eesti KKM Maa-ameti peaarhitekt;

Mark Soosaar,

Tööst on osa võtnud konsultantidena ja ekspertidena:

Arno Havik, Kihnu metsavaht;

Juhan Vapper, Kihnu vallavanem;

Elmar Pärtel, Pärnu Maavalitsuse Maa-ameti juhataja nõunik;

Avo Rahu, Pärnu Maavalitsuse energeetikanõunik;

Mart Arula, Pärnu Maavalitsuse ressursinõunik;

Olavi Sülla, Pärnu Maavalitsuse Maa-ameti põllumajandusnõunik;

Hasso Rändvee, Pärnu Maavalitsuse Maa-ameti transpordinõunik;

Arno Rajande, Pärnu Maavalitsuse Maa-ameti arendusosakonna juhataja;

Märt Martinson, Pärnu Maa-ameti Kihnu valla maakorraldaja;

Sulev Roosma, Eesti Mereturismi Assotsiatsioon, president;

Helle Hallika, Eesti Mere-turismi Assotsiatsioon, direktor;

Hindrek Older, põllumajandusprofessor;

Gunnar Piho, konsultatsioonifirma GP-talunõuande A/S.

Annely Akkermann, Avatud Kihnu Fondi esinaine.

Konsulteritud on Lennuametiga ja Mereinstituudiga.

Kaartide vormistamine a/s "Regio'lt" Tartus. Toimetamine, vormistamine ja trükk a/s "Aale" projektbüroos. Töö käiku ja sisu avalikustab ajalehes "Pärnu Postimees" ajakirjanik *Silvia Pahuja*.

SISSEJUHATUS

Kihnu valla üldplaneeringu esialgne variant koostati vastavalt 1. köite sissejuhatuses kirjeldatuga. Töö vaadati läbi Keskkonnaministeeriumi tugigrupis, Pärnu Maavalitsuses ja Kihnu valla volikogus ja -valitsuses.

Nii tugigrupi kui ka Pärnu Maavalitsuse poolt tehtud märkused ja täiendused protokolliti ja neid on töö täiendamisel ja redigeerimisel maksimaalselt arvestatud. Rida soovitusi nagu viidete sisseviimine, ettepanekute koondi kirjutamine, põhjalikuma majandusanalüüsi koostamine jt., on võimalik töösse lülitada täiendava aja ja rahaliste vahendite leidmisel. Peale nimetatud täienduste arvestamist võib käesolevat tööd hinnata teatud määral etalonina, mida saab kasutada järgnevate arengukavade ja planeeringute koostamisel.

Töö avalikustamist Kihnul ei saa pidada küllaldaseks, kuna esialgset varianti sai lugeda vaid mõni kihlane. Seetõttu tuleb järgnevate tööde koostamisel läbi mõelda avalikustamise skeem ja strateegia ning viia see ellu. Ilmselt ei saa analoogilisi töid nii kiiresti teha, millest on aru saadud nii tellija kui ka kasutaja poolel.

Peamiseks ja õnnestunud avalikustamise viisiks selle töö raames saab lugeda rahvaküsitluse korraldamist. Kuna küsitluse tulemused vastavad planeeringu autorite ettepanekutele, võib tööd hinnata ka elanike poolt põhimõtteliselt vastuvõetuks.

13. RAHVAKÜSITLUSE TULEMUSED

Antud ankeetküsitluse jaoks koostati küsimustik Kihnu arengukava tegijate (Ehituse Teadusliku Uurimise Instituut) ja Pärnu Maavalitsuse spetsialistide poolt. Küsitlus viidi läbi märtsis 1994.

Küsitluslehed (175 tk) paljundati Kihnu vallavalitsuses ning jaotati laiali õpilaste poolt. Kuigi saarel on majapidamisi 240, jäeti välja talvel tühjaltseisvad ning üksikute vanainimestega majapidamised.

Seisuga 01.01.1994 elas Kihnu saarel 570 elanikku. 1989. aasta rahvaloenduse andmeil elas saarel 544 elanikku. Üheks vahe põhjuseks kahe näitaja vahel on kord, mis ei nõua mujal koolis käivate õpilaste väljaregistreerimist.

Küsitluslehti tuli tagasi 175-st 91 (52,0 %), mida võib lugeda väga heaks näitajaks. Külade lõikes tuli vastuseid:

Lemsi külast - 33 (36,3 % vastustest), võrdluseks elanike arv - 170 (29,8 % elanikest) / majapidamisi 65;

Linakülast - 25 (27,5 % vastustest), elanike arv - 146 (25,6 % elanikest) / majapidamisi 61;

Rootsikülast - 16 (17,6 % vastustest), elanike arv - 114 (20,0 %) / majapidamisi 50;

Säärekülast - 16 (17,6 % vastustest), elanike arv - 140 (24,6 %) / majapidamisi 64;

Mõisakülast (üks vastaja oli end selle kohaga identifitseerinud), mis enam ametlikult ei eksisteeri (liideti Sääre- ja Lemsi külaga), tuli 1 vastus (1,1 % vastustest).

See näitab, et aktiivsemalt vastati Lemsi- ja Linakülast, passiivsemalt aga Rootsi- ja Säärekülast.

Tagantjärele selgus, et puudus näiteks küsimus sideolude kohta. Nii mitmeski ankeedis kurdetakse telefoniside halba kvaliteeti ning posti aeglast liikumist. Ühes vastuses pannakse ette ehitada ka Rootsikülla telefoniautomaat. Võib lisada, et keskustest kõige kaugemal paiknev, nõrgema infrastruktuuriga Rootsiküla kujutab endast omalaadset Kihnu saare ääremaad.

Lisaks maavalitsus- ja omavalitsustöötajatele ning sotsioloogidele oleks kindlasti mõttekas antud küsitluse kokkuvõttega tutvuda ka kohalikel ettevõtjatel.

Vaatleme nüüd küsimustele vastamist. Vasakul pool kaldkriipsu on jaatav vastus, paremal pool eitav: JA/EI.

13.1. Ettevõtlus. Põllumajandusühistute loomise poolt ja vastu oldi külade kaupa järgmiselt:

Lemsi k. 13/8. Linaküla 5/-. Rootsiküla 3/1. Sääreküla 1/1. Mõisaküla -/- kokku

30/10 (33,0 %/ 11,0 %).

Toodi esile, et võiks eksisteerida masinaühistu raskete põllutöömashinade jaoks. Üks vastajaist märkis, et põllumajandusühistut pole vaja, kuna ühismaad enam ei eksisteeri.

Põllumajandussaaduste töötlemise alal vastati - toetavad arvamused:

veski: Lemsi k. 31, Linaküla 23, Rootsiküla 15, Sääreküla 13, Mõisaküla 1, kokku 83 pooltvastust (91,2 % vastanutest);

pagaritöökoda: Lemsi k. 7, Linaküla 8, Rootsiküla 3, Sääreküla 4, Mõisaküla -, kokku 22 pooltvastust (24,2 % vastanutest);

meierei: Lemsi k. 32, Linaküla 22, Rootsiküla 16, Sääreküla 15, Mõisaküla 1, kokku 86 pooltvastust (94,5 % vastanutest);

lihakonservide valmistamine: Lemsi k. 9, Linaküla 8, Rootsiküla 4, Sääreküla 5, Mõisaküla -, kokku 26 pooltvastust (28,6 % vastanutest).

Selgub, et kõige suurem soov on saarerahval meierei taaskäivitamise ning veski järele. Praegu on Kihnus küll veski karjalaudakompleksis, kuid too on võimeline jahvatama ainult jõusööta.

Mõnes vastuses märgiti vajadust luua saarel põllumajandussaaduste kokkuostupunkt, näiteks köögivilja jaoks. Kihnu liivases pinnases kasvanud kartulitel, kurkidel ja porganditel on alati olnud hea kuulsus Pärnu turul.

Kalanduse alal vastati pooldavalt:

kaluriühistud: Lemsi k. 19, Linaküla 19, Rootsiküla 12, Sääreküla 12, Mõisaküla -, kokku 63 pooltvastust (69,2 % vastanutest);

kalasaaduste töötlemine: Lemsi k. 29, Linaküla 25, Rootsiküla 14, Sääreküla 16, Mõisaküla 1, kokku 84 pooltvastust (92,3 % vastanutest).

Märgiti veel vajadust luua kala kokkuostu- ja müügipunkt.

Õmblemine: Lemsi k. 21, Linaküla 19, Rootsiküla 10, Sääreküla 13, Mõisaküla 1, kokku 64 pooltvastust (70,3 % vastanutest);

naiste käsitöö: Lemsi k. 24, Linaküla 19, Rootsiküla 10, Sääreküla 11, Mõisaküla 1, kokku 65 (71,4 % vastanutest);

suveniiride valmistamine ja müük: Lemsi k. 22, Linaküla 17, Rootsiküla 8, Sääreküla 10, Mõisaküla -, kokku 57 (62,6 % vastanutest);

puhkajate-turistide teenidamine: Lemsi k. 21, Linaküla 19, Rootsiküla 9, Sääreküla 12, Mõisaküla 1, kokku 62 (68,1 % vastanutest).

Lisaks eelpooltooduile pidas teiste ettevõtete loomist vajalikuks/ mittevajalikuks: Lemsik. 3/3, Linaküla 1/2, Rootsiküla -, Sääreküla -, Mõisaküla -, kokku 4/5 (4,4 %/ 5,5 %).

Kütusetankla loomist pidas eraldi vajalikuks märkida: Lemsik. 6, Linaküla 12, Rootsiküla 1, Sääreküla 4, Mõisaküla 1, kokku 24 (26,4 % vastanutest).

Paar vastajat pidas oluliseks sigala taastamist - põrsaste saamiseks. Veel märgiti ära puidutöökoda (2 vastajat). Kümme vastajat pööras tähelepanu auto(tehnika-) - remondikeskuse loomise vajalikkusele. Metallitöökoja taastamisel loodetakse abi Enebakki sõpruskommunilt Norras. Veel sooviti nahaparkimistöökoda.

13.2. Külade taastamine. Küsimusele vajaduse kohta taastada Mõisa- ja Turuküla vastati järgmiselt: Lemsik. 10/11, Linaküla 7/7, Rootsiküla 3/7, Sääreküla 6/4, Mõisaküla 1/-, kokku oli poolt 27 (29,7 % vastanutest), vastu 29 (31,9 % vastanutest).

Mitmed vastajad arvasid, et nende külade taastamisel on siis mõtet, kui seataks sisse külavanema ametikoht.

13.3. Kaubandus. Küsimustele kaupluste arvu ning müügiloleva kauba sortimendi kohta vastati: Lemsik. 20/1, Linaküla 21/-, Rootsiküla 7/1, Sääreküla 12/1, Mõisaküla 1/-, kokku 57/3 (62,6 % oli rahul; 3,3 % ei olnud rahul).

Paiknemise koha pealt soovis üks Lemsiküla vastaja kioskit sadamasse, viis vastajat Rootsikülalt sooviks sama oma külla.

Rohkem on soove kaupade sortimendi osas. Nii märgiti soovi näha suuremat valikut tööriiete (4 vastajat), ehitusmaterjalide (6), kulinaariatoodete (5), jõusööda (2), tööriistade (2), pagaritoodete, tekstiili, metalli- ja mehaanikatoodete, vorsti ning piima osas. Märgiti, et nn. riigipoes esineb pettust ning ka see kauplus võiks suvel kella 19.00-ni lahti olla. Probleemiks on ka toiduainete kvaliteet - realiseerimistähtaja ületanud kaup.

13.4. Toitlustus. Küsimusele saare oma rahva vajadusteks söökla-restorani rajamise kohta vastati, sulgudes märgitud arv näitab vastajate hulka, kes oleksid nõus antud ettevõtte rajamisega suvel, turistidele: Lemsik. 3(7)/20, Linaküla 3(8)/12, Rootsiküla -(3)/12, Sääreküla 2(6)/5, Mõisaküla -/1, kokku 8(24)/48, niisiis poolt 8,8 (26,4) %/52,7 % vastu.

Ühe vastaja sooviks oleks pühapäevarestoran muusika, tantsu ning saiakestega. Mitmed vastajad märkisid, et ka kihnlustel võiks olla koht, kuhu välja sööma minna.

13.5. Teenindus. Millised teenindusettevõtted peaksid saarel olema? Sellele küsimusele vastati järgmisel:

kingsepp: Lemsik. 20, Linaküla 12, Rootsiküla 8, Sääreküla 9, Mõisaküla -, kokku 49 (53,8 % vastanutest);

juuksur: Lemsik. 30, Linaküla 22, Rootsiküla 13, Sääreküla 14, Mõisaküla 1, kokku 80 (88,0 %);

õmblusateljée: Lemsik. 16, Linaküla 11, Rootsiküla 9, Sääreküla 7, Mõisaküla -, kokku 43 (47,3 %);

kellassepp: Lemsik. 5, Linaküla 9, Rootsiküla 2, Sääreküla 5, Mõisaküla -, kokku 21 (23,1 %);

pesumaja: Lemsik. -, Linaküla 3, Rootsiküla 1, Sääreküla -, Mõisaküla -, kokku 4 (4,4 %);

keemiline puhastus: Lemsik. 11, Linaküla 11, Rootsiküla 4, Sääreküla 4, Mõisaküla -, kokku 29 (31,9 %);

raadiote-telerite remont: Lemsik. 30, Linaküla 24, Rootsiküla 16, Sääreküla 14, Mõisaküla 1, kokku 85 (93,4 %);

kodumasinade remont: Lemsik. 33, Linaküla 24, Rootsiküla 15, Sääreküla 16, Mõisaküla 1, kokku 89 (97,8 %);

paatide remont: Lemsik. 27, Linaküla 14, Rootsiküla 12, Sääreküla 11, Mõisaküla 1, kokku 65 (71,4 %);

paadimootorite remont: Lemsik. 30, Linaküla 13, Rootsiküla 12, Sääreküla 12, Mõisaküla 1, kokku 68 (74,7 %).

Lisaks eespooltoodule märgiti ära veel kompleksvastuvõtupunkti ja villavahetusvõimaluse loomise vajadus. Nähtub, et teeninduse vallas on suuremateks kitsaskohtadeks juuksur, raadiote-telerite ja kodumasinade remont ning paatide ja paadimootorite remont, samuti õmblemine, keemiline puhastus ja kellade parandus; siin on mõtlemisainet ettevõtlikele inimestele.

13.6. Tervishoid. Küsimusele tervishoiukorralduse kohta vastati: Lemsik. 18/5, Linaküla 15/2, Rootsiküla 5/3, Sääreküla 10/1, Mõisaküla -, kokku 48/11 (52,7 %/12,1 %). Niisiis on enamus vastanutest laias laastus olukorraga rahul.

Kihnu elanike kaks suuremat soovi (lisaks ambulatooriumi-haigla säilitamisele) on seotud hambaarsti ning ravimite valiku suurendamisega (apteegiga). Esimest märkis oma vastustes 7 inimest, teist samuti 7. Nii pakuti, et hambaarst võiks saart külastada vähemalt kaks korda aastas. Teada on, et Kihnu joogivees on fluori väga vähe - see nõuaks omakorda ainult kindlate hambapastade tarvitamist.

Veel märgiti soovi omada saarel eriarste, röntgenit, sünnitusosakonda. Paar vastajat on märkinud meditsiinitranspordi probleemi. Ühes vastuses nõutakse peaarsti väljavahetamist.

Omaette küsimus on, kas Kihnul oleks vaja veterinaararsti (ühe vastaja soov).

13.7. Haridus. Analoogetele küsimusele hariduskorralduse kohta vastati: Lemsik k. 13/8, Linaküla 15/1, Rootsiküla 6/3, Sääreküla 7/3, Mõisaküla 1/-, kokku 42/15 (46,2 %/ 16,5 %).

Tundub, et saarel on praegu koolielu vallas üks valusamaid küsimusi kooliõpetajate kaader: väidetakse, et õpetajad ei ole tasemel (Põhjuseks peetakse madalat haridustaset), et õpetajate kaadrit oleks vaja noorendada. Kaks vastajat teevad ettepaneku luua Kihnu keskkool.

13.8. Kultuur. Kultuurieluga ei olda üldiselt rahul: inimeste ootused on suuremad kui tegelikult kultuurielu neile pakkuda suudab. Ühe vastaja arvates on sel alal tegemist katastroofiga. Mõned vastajad arvasid, et kohaliku kultuurimaja kaader vajaks väljavahetamist - sealhulgas tehti isegi nimelisi ettepanekuid. Paljud inimesed ootaksid tunduvalt rohkem külalisetendusi, sealhulgas välisesinejate poolt. Tihti kohtab üldsõnalist soovi: rohkem pidusi! Mõned kihnlased märkisid huvi ringide, kino vastu. Ühes vastuses oli ära toodud pikem arutelu noorte vaba aja veetmise probleemidest ning alkoholist.

13.9. Sport. Ka spordielu kohta oodati kohalikult rahvalt ettepanekuid selle edendamise kohta. Siin on küsimus, nagu ka paljudes vastustes märgiti, kohaliku initsiatiivi ning aktiivse(te) eestvedaja(te) puudumises. Küll märgiti ära ka vajalike spetsialistide (treenerite?), spordihoone, treeningute (sealhulgas enesekaitsekursuste) puudumine. Soovitakse aga rohkem spordivõistlusi. Arvame, et antud alal piisaks autoriteetsest kehalise kasvatusõpetajast, kes suudaks inimesi rohkem kaasa tõmmata.

13.10. Teed. Teede olukorra kohta märgiti, et uusi teid rajada pole vaja (ainult 2 inimest, 2,2 % vastanutest soovis neid). Samas oleks vaja parandada (sealhulgas tihedamini hõõveldada) kohalikke teid, eriti küladevahelisi peateid: Lemsik k. 28, Linaküla 18, Rootsiküla 12, Sääreküla 12, Mõisaküla 1, kokku 71 (78,0 % vastanutest).

Ainuke konkreetne ettepanek puudutas tee parandamist Orisselja talu (Rootsiküla) ja majaka vahel. Üks vastaja märkis, et talvel võiksid teed olla lahti aetud iga taluni.

13.11. Ühendus mandriga. Üks valusamaid probleeme on transpordiühendus mandriga. Vastati: Lemsik k. 3/27, Linaküla 2/19, Rootsiküla -/14, Sääreküla -/13, Mõisaküla -/1, kokku 5/73 (5,5 %/80,2 %). Niisiis ei ole kihnlased olukorraga üldse rahul.

Peaaegu kõigil kihnlastel on mandrile asja peamiselt Pärnu linna ja mitte üksnes jalutama.

Saareelanike suurimad taotlused on seotud endise "Sõpruse"-taolise praamiga. Enamus vastajaid on huvitatud regulaarsest transpordiühendusest:

- a) tihedam lennuühendus, eriti talvel (eriti nädalavahetustel)
- b) otselaevühendus Pärnusse, näiteks transpordilaev "Kajakuga" (võimaluse korral kas üks või kaks korda nädalas)
- c) lisaks sellele praamiühendus Munalaiu sadamasse.

Ära on märgitud ka regulaarse paadiliikluse küsimus. Ühes vastuses sooviti moodsamat

lennukit, mõnes ka kopterit. Üks lihtsamaid ettepanekuid raskete aegade jaoks oli: talvel lennuk, suvel praam.

Paaris vastuses tõstatati probleem Munalaiu faarvaatri süvendamisest, kuna eelmisel sügisel oldi madala veeseisu tõttu sunnitud praamiliiklus katkestama.

13.12. Elektrivarustus. Elektrivarustuse alal märgiti:

a) elektrikaabli toomist mandrilt - Lemsik. 14, Linaküla 3, Rootsiküla 5, Sääreküla 11, Mõisaküla 1, kokku 34 (37,4 %);

b) kohalike madalpingeliinide korrastamist - Lemsik. 10, Linaküla 18, Rootsiküla 10, Sääreküla 7, Mõisaküla 1, kokku 46 (50,5 %).

Nagu näha, suur osa vastajaist ei osanud nendele küsimustele vastata. Elektrikaabli toomisest on räägitud juba aastaid ning elektrivõrkude seisund (ja elektrivoolu karakteristikute ebastabiilsus) iga päev kohalikele näha-tunda, nii et probleemid on piisavalt teadvustunud.

13.13. Joogivee. Joogivee kvaliteediga oldi üldiselt rahul: Lemsik. 22/6, Linaküla 14/4, Rootsiküla 13/-, Sääreküla 8/-, Mõisaküla 1/-, kokku 58/10 (63,7 %/11,0 %).

Niisiis esineb joogivee kvaliteediga probleeme ainult Lemsik- ja Linakülas, Lemsik külas on tegu sadamaasulaga, mille elanikud ei olnud rahul kraaniveega. Siin võivad põhjusteks olla nii põhjavee reostus sealse diiselektrijaama - kütusebaasi poolt kui ka maitseomaduste halvenemine seoses soolasema vee tungimisega põhjavette. Viimasel juhul on süüdlaseks kohalik diiselektrijaam oma suure (3 t ööpäevas) magevee tarbimisega jahutusvajadusteks.

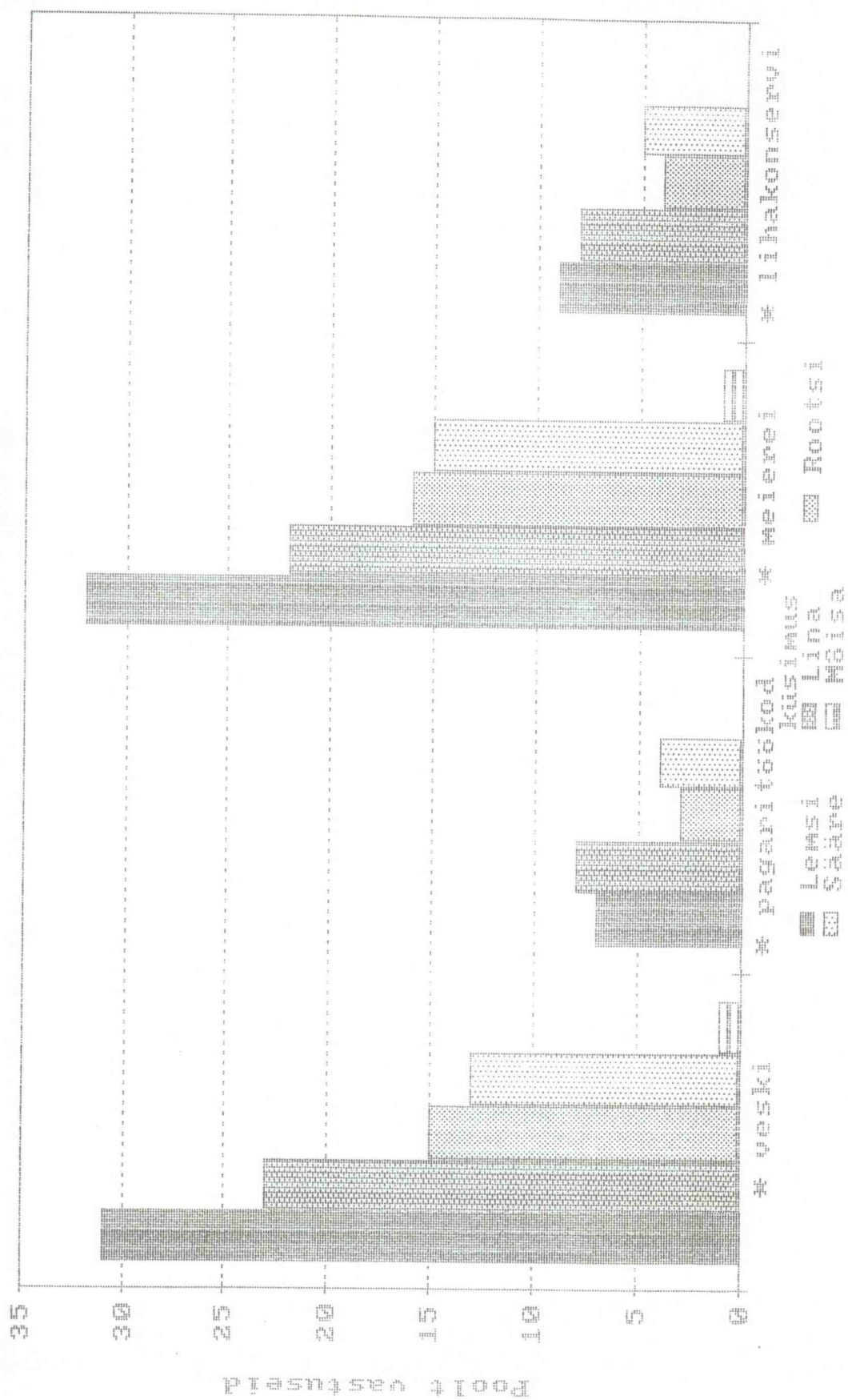
Mõned vastajad märkisid vajadust teha joogivee analüüse, näiteks kord aastas.

KÜSITLUSE KOKKUVÕTE

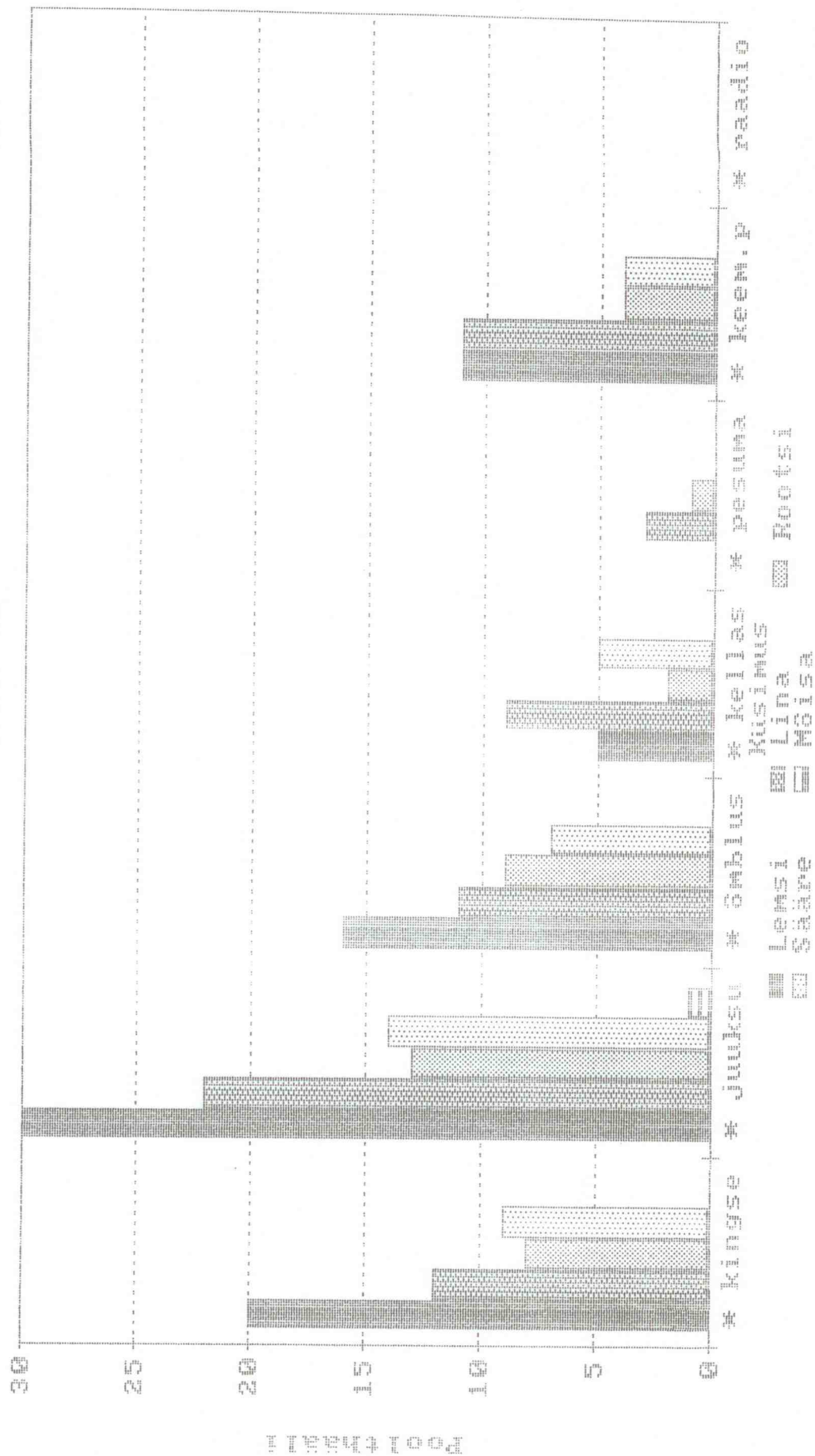
Küsimus	Küla					Kok- ku:	Sealhulgas %-des
	Lemsi	Lina	Root- si	Sääre	Mõisa		
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Pm. ühistute loomine	13/8	5/-	1/3	1/1	-	30/10	33.0/11.0
Pm. saaduste töötlemise alal:							
* veski	31	23	15	13	1	83	91.2
* pagaritöökoda	7	8	3	4	-	22	24.2
* meierei	32	22	16	15	1	86	94.5
* lihakonservide valmistamine	9	8	4	5	-	26	28.6
Kalanduse alal:							
* kaluriühistud	19	19	12	12	-	63	69.2
* kalasaaduste töötlemine	29	25	14	16	1	84	92.3
* Õmblemine	21	19	10	13	1	64	70.3
* naiste käsitöö	24	19	10	11	1	65	71.4
* suveniiride müük ja valmistamine	22	17	8	10	-	57	62.6
* puhkajate-turistide teenindamine	21	19	9	12	1	62	68.1
Teiste ettevõtete loomine:	3/3	1/2	-	-	-	4/5	4.4/5.5
* s.h. kütusetankla	6	12	1	4	1	24	26.4
2. Mõisa- ja Turuküla taastamine	10 11	7/7	3/7	6/4	1/-	27/29	29.7/31.9
3. Kaupluste arv ja kaupade valik	20/1	21/-	7/1	12/1	1/-	57/3	62.6/3.3
4. Söökla-restorani rajamine ainult suvel, turistidele	3/20 7	3/12 8	-/12 3	2/5 6	-/1 -	8/48 24	8.8/52.7 26.4

1	2	3	4	5	6	7	8
5. Millised teen.ev-d peaksid saarel olema:							
* kingsepp	20	12	8	9	-	49	53.8
* juuksur	30	22	13	14	1	80	88.0
* õmblusateljée	16	11	9	7	-	43	47.3
* kellassepp	5	9	2	5	-	21	23.1
* pesumaja	-	3	1	-	-	4	4.4
* keem. puhastus	11	11	4	4	-	29	31.9
* raadiote-telerite remont	30	24	16	14	1	85	93.4
* kodumasinade remont	33	24	15	16	1	89	97.8
* paatide remont	27	14	12	11	1	65	71.4
* paadimootorite remont	30	13	12	12	1	68	74.7
6. Tervishoid	18/5	15/2	5/3	10/1	-	48/11	52.7/12.1
7. Haridus	13/8	15/1	6/3	7/3	1/-	42/15	46.2/16.5
8.-9. vt. TEKSTI!							
10. Teede olukord - parand. kohal teid	28	18	12	12	1	71	78.0
11. Transport	3/27	2/19	-/14	-/13	-/1	5/73	5.5/80.2
12. Energeetika:							
* el. kaabli toomine	14	3	5	11	1	34	37.4
* koh. liinide remont	10	18	10	7	1	46	50.5
13. Joogivee kvaliteet	22/6	14/4	13/-	8/-	1/-	58/10	63.7/11.0

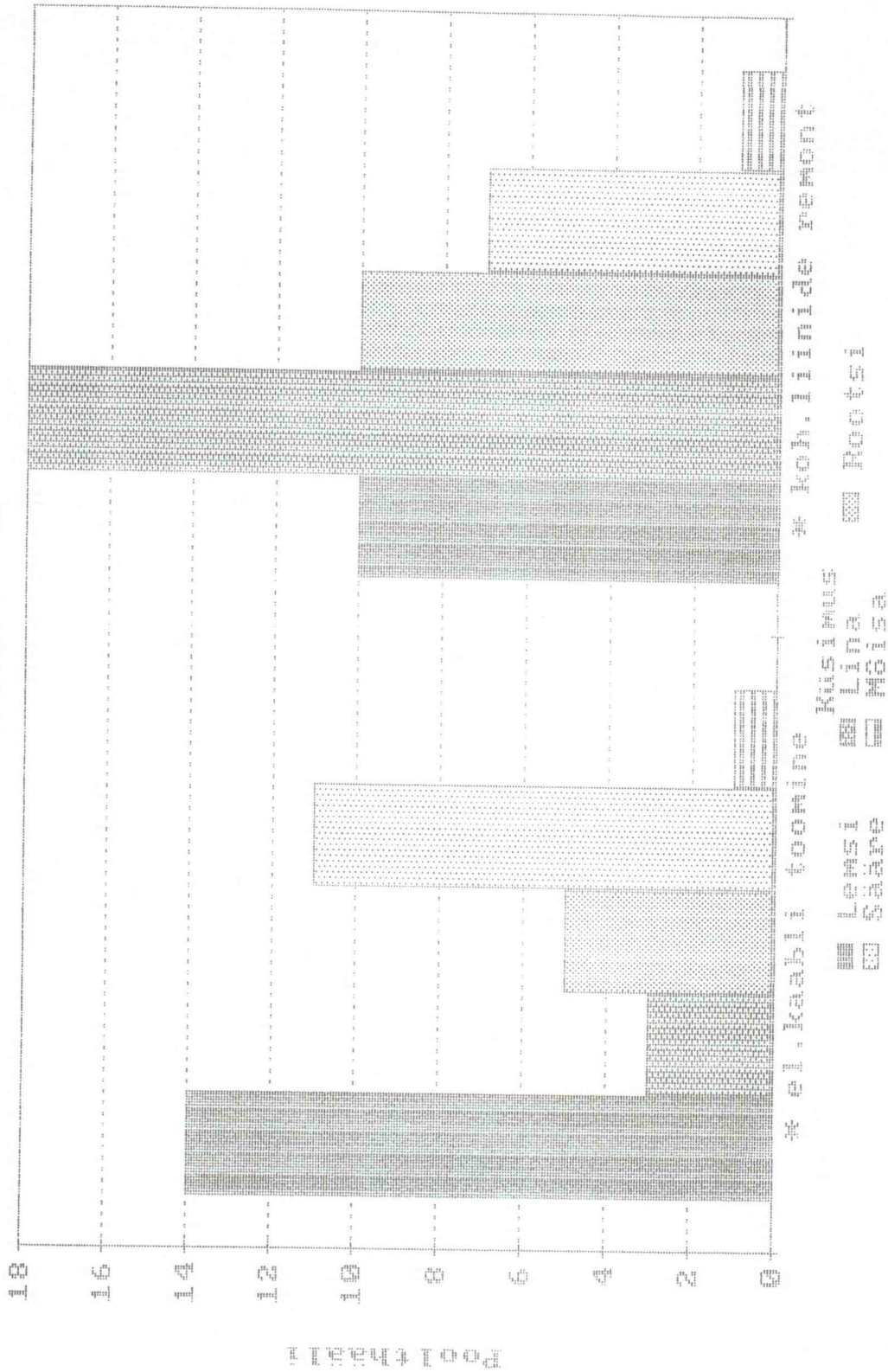
$\begin{array}{c} 1 \\ 2 \\ 3 \\ 4 \\ 5 \\ 6 \\ 7 \\ 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \\ 13 \\ 14 \\ 15 \\ 16 \\ 17 \\ 18 \\ 19 \\ 20 \\ 21 \\ 22 \\ 23 \\ 24 \\ 25 \\ 26 \\ 27 \\ 28 \\ 29 \\ 30 \\ 31 \\ 32 \\ 33 \\ 34 \\ 35 \\ 36 \\ 37 \\ 38 \\ 39 \\ 40 \\ 41 \\ 42 \\ 43 \\ 44 \\ 45 \\ 46 \\ 47 \\ 48 \\ 49 \\ 50 \\ 51 \\ 52 \\ 53 \\ 54 \\ 55 \\ 56 \\ 57 \\ 58 \\ 59 \\ 60 \\ 61 \\ 62 \\ 63 \\ 64 \\ 65 \\ 66 \\ 67 \\ 68 \\ 69 \\ 70 \\ 71 \\ 72 \\ 73 \\ 74 \\ 75 \\ 76 \\ 77 \\ 78 \\ 79 \\ 80 \\ 81 \\ 82 \\ 83 \\ 84 \\ 85 \\ 86 \\ 87 \\ 88 \\ 89 \\ 90 \\ 91 \\ 92 \\ 93 \\ 94 \\ 95 \\ 96 \\ 97 \\ 98 \\ 99 \\ 100 \end{array}$

Winn-Kushtus teenindus

Humilis *neglecta*

14. EESMÄRKIDE PÜSTITAMINE

14.1. Üldeesmärgid. Saare üldplaneeringu ja arengukava põhiülesanneteks on saare omapärase loodusliku- ja elukeskkonna säilitamine, rahvakultuuri elementide arengu tagamine, keskkonnaseisundi säilitamine, elu-olu ja liiklusolude parandamine, elanike tööloive saavutamine ja omandi- ning maareformi lõpetamise kiirendamine, kohaliku initsiatiivi edendamine ja selge arengustrateegia ning taktika ülesehitamine.

Valla üldplaneering peab tagama küllaldased territooriumid igat liiki ehitustegevuse vajaduste rahuldamiseks lähema 50 aasta jooksul. Nagu kogu Eestis, on üheks põhiküsimuseks ettevõtlusmotivatsiooni tugevdamine.

14.2. Ettevõtlusmotivatsiooni tugevdamine. Kihnu saare elanikkonna puhul on üheks tähtsamaks küsimuseks ettevõtlusmotivatsiooni tugevdamine. Saare kui eraldatud ääremaa puhul on see probleem keskne. Sotsialismi ajal juurdus passiivsus seal rohkem, palju maksti kinni paremates tingimustes olevate piirkondade arvelt. Palju ehitati küsimata, mis see tegelikult maksma läheb ning kes maksab. Liiga palju harjuti suurele abile kuşagilt kaugelt (Pärnust, Tallinnast) lootma. Oma osa oli siin suhteliselt iseseisvast kolhoosist "Nõukogude Partisan" "Pärnu Kaluri" osakonna moodustamisel.

Ka saarel toimunud küsitluse tulemused näitasid, et mitte kõigini pole jõudnud põhimõte, et iga asja eest peab keegi maksma.

Paradoksaalselt teisest küljest on kihnlased nagu kõikide saarte elanikud teistest vähenõudlikumad.

Lõplikult aitab motivatsiooni paika panna sihikindel ja suunatud tegevus. Igas ühiskonnas on alati olnud grupp ettevõtlikumaid inimesi, kes panevad elu käima. Teiseks äärekihiks oleks siis inimesed, kelle eest peab hoolitsema: lapsed, vanurid, puuetega inimesed. Mingil määral näitab saare kogukonna tugevust see, et saarel ei ole tuntud ega tunta praegugi vajadust vanadekodu järgi.

Samas on selge, et ka tänapäeval on Eesti riigil vaja juba regionaalpoliitilistel kaalutlustel toetada ääremaid, ka väikesaari. Nii eraldatakse regionaalpoliitiliste toetuste (mida antakse nüüd esimest korda) raames 1994. aastal väikesaarte arenguks 0,5 miljonit krooni. Summa ei ole küll suur, kuid siiski on sellega võimalik üht-teist ära teha: näiteks anda stardikapitali headele väikeettevõtlike projektidele.

Pärnu maakonna väikesaartele (Kihnu, Manilaid) läheb sellest poolest miljonist 0,2 miljonit krooni. Mingil määral saab raha jagamisel arvestada Kihnus toimunud küsitluse tulemusi: nii näiteks tuleb kaaluda ideed toetada meierei käivitamist, käesoleva arengukava täiustamist, teiste vajalike uurimuste ja analüüside tellimist jne.

14.3. Psühholoogiline tegur. Nõukogude võim on meie isiksuse muserdamisel teinud tõsisest laastamistööd. Põhirõhk oli teadlikult suunatud maaelu purustamisele, sest jätta maamees maata, kalur kalapüügivabaduseta, talupoeg taluta, ja sundida kuuletuma nõmedatele "ülalt" tulevatele käskudele, soodustada alkoholi kuritarvitamist, on ettekavatsetud ja sihipärane elustiili

lammutamine.

Isiksuse sandistamist toimetati meetoditel, mille tagajärjel tekkis meie inimestes õpitud abituse sündroom. See on käitumisviis, kus inimene, kes tegelikult suudaks, läheb või juhitakse kergema vastupanu teed ja selle asemel, et ise mõelda, tegutseda ja vastutada oma tegemiste eest, kuulutab end mitmesuguste võtetega abivajajaks ja hakkabki sõltuma abistajast, keerulisemas olukorras loobub üldse. Näiteks võib tuua omaaegse šeffide süsteemi.

Sündroomi kasvatati energiliselt. Kõigepealt õpetati kätte passiivsus, igaüks, kes näitas üles initsiatiivi, sai töödeldud nõnda, et ta peagi mõistis, kuidas see toob kaela sekeldusi ja pahandust. Tublidus ja töökus hävitati, kuna selle tulem - jõukus - kandis rahvavaenulikkuse pitserit. Õige mees oli see, kellel midagi polnud. Olukordi kujundati nii, et laisem, saamatum või see, kes paremini "määrida" oskas, sai toetust kergemini. Kasvas sisse kaksikmoraal.

Ootamatult tekkis äkki iseotsustamise ja iseolemise võimalus ning vajadus. Ise tuleb mõelda, teha ja vastutada. Lühikese ajaga on sellist pööret raske teha. Kohanemine uuega, ka siis, kui see on oodatud, võib vallandada psühholoogilise kriisi. Võib tekkida soov lõpetada probleemidega tegelemine, lahkuda. Tekivad emotsioonid nagu abitus ja lootusetus, mida aastaid ka kultiveeriti.

Lootusetuse sisendamise eest kannavad hoolt ka massiteabevahendid, kuna ajakirjanikke, olles üks paljudest, kasutab võimalust puhastumiseks endast soppa välja valades. See kuhjab aga kahjuks taaka lugejasse.

Tänast olukorda iseloomustab rahulolematuse, mis on tingitud liiga kiiretest muutustest, mis on raskesti jälgitavad, mõistetavad ja järgitavad. Hoolimata sellest, et tulemusi vaieldamatult juba on, jääb tooni andma depressiivne segadus, mis sunnib toetudes vanale pöörduma pidevalt mitmesuguste instantside poole abipalvete, dotatsioonisoovide, subsiidiumide taotluste ja muu sarnasega. Sellest õpitud abituse sündroomist saab vabaneda vaid ajapikku ja nähtust kui sellist endale teadvustades.

14.4. Majandustegur. Sisuliselt laostus vaimse nüristumise taustal ka majandus. Seetõttu on tänases Eestis ettevõtlust pärssivaks teguriks üldine vaesus. Ei leidu küllaldest stardikapitali, kuigi häid mõtteid leidub.

Kui kihnlased oleksid elanud ja oma majandust arendanud nii, nagu nendele endile kõige kasulikum oleks olnud, siis poleks neile täna mingit materiaalist toetust vaja. Okupatsioonirežiimi ja ametkondade huvid on suutnud saare majandamise aluseid aga sedavõrd deformeerida, et ilma kõrvalise abita suudab vald sellest olukorrast vaevalt välja rabeleda. Abi ei tohi aga olla dotatsiooni vormis. Maksimaalselt tuleb ära kasutada riiklikke programme (väikesadamate väljaarendamise, elektrifitseerimise, side ja transpordi), spetsialiseeritud fonde (puhastusseadmete väljaehitamiseks), riigi või maakonna kulul tehtavaid uuringuid, detailplaneeringuid, arengukavasid (metsamajanduse, põllumajanduse või kalatööstuse arengukavade koostamine). Riigi poolt tuleb majanduse arengut toetada madalaprotsendiliste ja pikaajaliste laenude saamisel või maksukoorma ümberjagamisel vallale soodsamas proportsioonis. Riik ei tohi kinni maksta oma ametnike või elanike tegematajätmissi.

Uute ettevõtete loomiseks, olevate stimuleerimiseks ja investeeringute saamiseks on vallal vaja

luua vastavad eeldused, soosides ettevõtete arengut. Töökohti tuleb juurde luua ja võimalikult säilitada.

14.5. Asustus. Ehitus. Valla enamarenenud piirkonnaks on saare põhjapoolne osa - Lemsi-, Lina- ja Sääreküla. Lõunaosa Rootsikülaga on asustatud hõredalt ning ettevõtetest paiknevad siin vaid meteoroloogijaam ja majakas. On vaja takistada lõunapoolse osa mahajäämise süvenemist, arendades saart kui tervikut. Samas on selge, et teeninduslik ja kultuuriline keskus jäävad väljakujunenud aladele (Linaküla), kuna uusehitust on vaja minimaalselt. Tootmiskeskus jääb Lemsi külla.

Elamuehituses on peamiseks eesmärgiks oleva elamufondi korrastamine, rekonstrueerimine ja üksikobjektidel (talud) konkreetsete puudujääkide likvideerimine. Uute ehituste püstitamisel tuleb hoolikalt järgida olevat hoonestust, otstarbekalt kasutada olemasolevaid võimalusi ja erilist rõhku panna loodushoiule ning eriti miljöökaitsetsoonis miljöö säilitamisele ja rõhutamisele nii planeeringu kui arhitektuur-ehituslike võtete kasutamisega.

14.6. Tootmine. Tootmispiirkonnad on olemas, kuid välja kujunemata. Uusi reservterritooriume vaja ei ole, kuna kujunev põllu- ja kalasaaduste tootmine on võimalik paigutada olevatesse hoonetesse, neid selleks kohandades ja rekonstrueerides. Ka tootmise paigutamisel tuleb tähelepanu pöörata keskkonnakaitse nõuete täitmisele.

Põllundus tuleb välja arendada taastuvate talude baasil, silmas pidades loodustoodete sertifikaadi taotlemiseks vajalikke nõudeid.

14.7. Liiklusolud. Teed. Teedevõrk saarel rahuldab, paljusid põllu- ja külavaheteid võib vähemgi kasutada.

Liiklusolud saare ja mandri vahel nõuavad parandamist. Olenevalt aastast kuni viie kuu jooksul (dets. - aprill) pole garanteeritud regulaarset laevaühendust mandriga. nimetatud aja jooksul toimuva navigatsioonikatkestuse ajaks vajab Kihnu saar vähemalt lähematel aastatel riiklikku transpordi doteerimist viisil, mis kindlustaks vajaliku ühendusepidamise mandriga.

Kihnu sadama vilets tehniline seisukord pole tõkkeks välislaevade randumisele. Samal ajal on terve rida rahvusvaheliselt nõutud elementaarset tingimusi täitmata. Mõlemad asjaolud ei soodusta väliturismi ega ka saare majanduse arengut. Lennuväli vajab väliturismi vastuvõtuks vaid süsteemset korrastamist.

14.8. Turism. Turismi arenguks on peale transpordirajatiste vaja suurt tähelepanu pöörata kogu saare korrastamisele. Vald peaks korraldama ühisüritusi Kihnu saare korrastamiseks, näiteks töötutele hädaabitööde organiseerimisega, mida tuleb teha kokkuleppel Tööhõive Ametiga.

Rekonstrueerida tuleb hotell "Rock-City", võimalused ööbimiseks taludes tuleb rajada.

Oma randade, maastike, väheste saasteprobleemide ja omapärase etnograafilise kultuuriga omab Kihnu saar märkimisväärset rekreatiivset ressursi. Massturismi arendamine võib seda ressursi tunduvalt vähendada. Samuti, nagu on seda vähendanud mandrikeskse majanduse ja kultuuri pealesurumine. Saarel on head eeldused ökoturismi arendamiseks ja loodustoodete realiseerimiseks. Kihnu rekreatiivsete omaduste täielikuks väljaselgitamiseks on vaja teha eraldi

uurimus.

14.9. Tehnorajatised. Keskkonnakaitse. Olevad puhastusseadmed ja kanalisatsioonirajatised tuleb viia töökorda. Tootmise taastudes meiereis, külmhoones, suitsutustsehhis jm. tuleb kohe rajada kõik vajalikud tehnorajatised tänapäeva tasemel.

Lõpetada tuleb põhjavee raiskamine elektrijaama ja külmhoone jahutusveena. Välja ehitada vee korduvkasutuse süsteem.

Elektrivarustuse parandamiseks tuleb välja ehitada merekaabel ja koostada programm elektrivõrgu rekonstrueerimiseks. Arvestada kohalikke energiakandjaid.

Sideliinid tuleb rekonstrueerida, telefoniabonentide arvu suurendada.

Poolelijäänud maaparandusega tühermaaks muudetud ala tuleb korda seada ja magistraalkraavide puhastamine tuleks lõpule viia riigi rahadega enne objektide üleandmist omanikele või veeühistutele.

15. ELANIKKOND JA RAKENDATUS

Viimastel aastatel on Kihnu elanike arv stabiliseerunud. Võrreldes mandri-eesti eluküladega on Kihnu saare demograafiline situatsioon nii rahvaarvu kui ka struktuuri seisukohalt märgatavalt paremas seisukorras. Pole kahtlust, et inimesed on saare kõige väärtuslikum ressurss. Kohapeal on olemas ka saare majanduslikuks käivitumiseks hädavajalikud aktiivsed ja ettevõtlikud inimesed. Tööjõudu piisab, esialgu on suuremaks probleemiks naistööjõu otstarbekas kasutamine.

Ametlikult pole Kihnu saarel tööpuudust, registreeritud on vaid 1 töötu, faktiliselt on ligi pool tööealisest elanikkonnast töötä. Peale selle on ilmne ka varjatud tööpuuduse olemasolu. Potentsiaalselt annaks Kihnu omatarvet rahuldav põllumajanduslik tootmine, kalapüük ja saaduste kohapeal vääristamine koos elanikkonna ja turismi teenindamisega sedavõrd täie koormusega töökohti, et tekiks tööjõu puuduse oht. Sellest on võimalik üle saada paljude ameti- ja töökohtade ühildamisega ning sesoonse vahetamisega, samuti tööjõuliste pensionäride rakendamisega.

Seisuga 1. jaan. 1994 oli Kihnu elanike sooline ja vanuseline struktuur ning rakendus järgmine:

	Mehed	Naised	Kokku	% üld-arvust
Kihnu kokku	263	314	577	100
selle hulgas:				
1. alaealised 0 - 15 a.	53	39	92	15,9
2. tööealised	178	147	325	56,4
s.h. 16 - 29 aastased	61	67	128	22,4
3. pensioniealised	32	128	160	27,7
1. õppijaid	26	34	60	
2. töötajaid	94	68	162	49,8
3. tööealisi, kes ei õpi ega tööta	80	68	148	45,5

Valla territooriumil elavate töötajate jaotus soo ja vanuse järgi 1. jaan. 1994.a. oli:

	Tööealised		Pensioniealised		Mehed	Naised	Kokku
	Mehed 16 - 59	Naised 16 - 54	Mehed 60 ja vane- mad	Naised 55 ja vane- mad			
Töötajaid kokku:	90	63	4	5	94	68	162
neist palgatööl	90	63	4	5	94	68	162

Seega on saarel töötajatena registreeritud vaid palgatööl töötajad. Talusid veel pole moodustunud, ettevõtteid küll on, kuid nende aruandlus ei vasta nõuetele, vabakutselisi individuaaltöötajaid peaks samuti leiduma (käsitöö!).

Kooliealised on õppetöös rakendatud, väljaspool valda õpib küllalt suur protsent. Õpilaste jaotus on järgnev:

Õppijad	sugu	6 - 9 aast.	10- 14 aast.	15 aast.	16- 17 aast.	18 - 19 aast.	20- 24 aast.	25 ja vane- mad	Kok- ku
Päevakooli- des	me- hed	12	7	4	2	-	1	-	26
	nai- sed	10	8	5	4	2	5	-	34
Neist väl- jaspool valda	me- hed	-	-	-	2	-	1	-	3
	nai- sed	-	-	4	4	2	5	-	15

Nagu kõikjal, on ka Kihnu tütarlaste õpihimu mitu korda kõrgem poiste omast.

Tööealised, kes pole palgatööl ega õpi, jaotuvad järgmiselt:

Mitte-töötajad	Sugu	Vanus aastates									Kokku
		16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	
Kokku	mehed	10	10	7	9	9	7	6	9	13	80
	naised	8	11	9	4	6	9	8	13	-	68
neist lapsehoolduspuhkusel	mehed										
	naised	1	5	3	2						11
I ja II gr. invaliidid ja pensionärid	mehed								3	9	12
	naised		1	2	1	1		1	5		11

Kihnu elanikkonna struktuurid näitavad, et lähemal ajal ei ole ette näha kooli koormuse järsku kasvu ega ka pensionäride hulga olulist suurenemist. Sündide arv saarel peaks lähemal aastail olema ligikaudu sama mis eelnevail. Ei peaks suurenema ka suremus.

Seega võib käesoleva arengukava aluseks võtta saare tänase elanikkonna arvu väikese suurenemisega. Kui rakendatakse soodustusi ettevõtluse (eriti turismi) arendamiseks, siis võib arvestada väikest aktiivsete ja ettevõtlike inimeste juurdevoolu, maksimaalselt 5-6 inimest, koos perekondadega kuni 15 elanikku. Selle tulemusel võib saare elanike arv a. 2000 olla 600 ringis, mis ongi võetud projektlahenduste väljatöötamisel aluseks.

15.1. Elanikkonna rakendatuse bilanss. Tööealised moodustavad 56,4 % elanikkonnast ehk 325 inimest. Neist 178 meest ja 147 naist. Tööealistest ei töötanud ega õppinud 1. jaan. 94 seisuga 45,5 % ehk 148 inimest, neist 80 meest ja 68 naist. Ametlikult oli registreeritud 1 töötut. Ametis ja palgal oli 162 inimest, neist 94 meest ja 68 naist.

Täielikku statistikat töökohtadest ei õnnestunud saada, seega saab tootva ja teenindava grupi kohta vaid ligikaudseid hinnanguid.

Tootva tööga tegeles umbes 50 kalurit ja sama palju põllunduses ning turismis, ülejäänud olid riigi- või aktsiaseltside ametnikud - teenindav personal. Suure tõenäosusega võib väita, et varjatud tööpuudus vaevab vähemalt 10 kuni 20 % tööealisest elanikkonnast, seega oleks rakendusest 55 - 65 % tööealistest, pensionäridest rääkimata. Kõik need inimesed tegelevad sisuliselt isikliku majapidamisega, maalapikeste harimisega ja rannapüügiga. Kihnu saare põllumajandus (talud) annaks täie koormusega tööd 50-le inimesele, sama palju või rohkemgi

rakendab kalapüük. Saaduste ümbertöötlemine ja vahendamine annab tööd kuni 100 inimesele; turism, taluturism, teenindus ja käsitööstus veel umbes 80 inimesele.

Bilansi aluseks on võetud saare tinglikult stabiliseerunud elanike arv 600 ja järgnevad planeeringu analüüsides tulenenud järeldused:

- * Kihnu saare põllumajanduslikust maast piisab varustamiseks põhiliste toiduainetega saare elanikkonda koos külaliste ja turistidega
- * Viimase poole sajandi jooksul välja kujunenud majandus- ja omandussuhted pakuvad käesoleval ajal vaid vähestele saare elanikele inimväärseid äraelamisvõimalusi, rääkimata ressursside säästlikust kasutamisest
- * Kihnu saarelt käesoleval ajal laekuvatest tuludest ei piisa omaavalitsuse normaalseks funktsioneerimiseks
- * Kihnu saare normaalseks äraelamiseks piisaks kalapüügist, saagi vääristamisest ja piiratud turismist (eliitturismist) tulenevatest võimalikest tuludest juhul, kui on saavutatud põhiliste toiduainetega isevarustamine, korraldatud säästlikult ja otstarbekohaselt toimiv raharinglus, transpordi- ja energiamajandus.
- * Riiklikud dotatsioonid ei ole tervendanud saare majandust, seetõttu võivad omada vaid ajutist iseloomu.

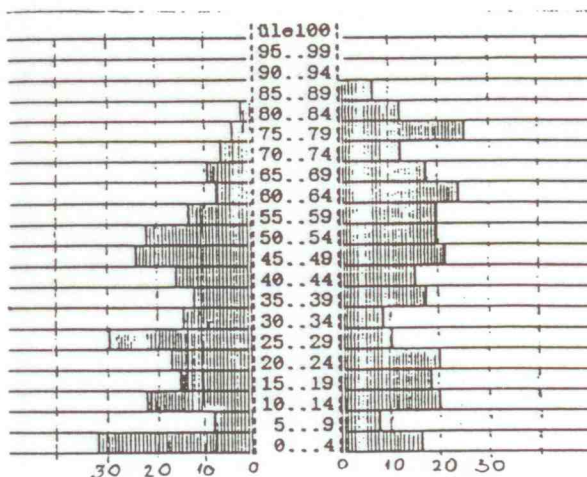
Elanikkonna bilanss ja rakendus:

Elanikud	Kok- ku	%	±	Me- hed	%	±	Nai- sed	%	±
Kokku	600	100	+	280	46,6	+	320	53,4	-
selest:									
1. alaealisi	110	18,3	+	60	21,4	+	50	15,6	+
2. tööealisi	320	53,4	-	170	60,7	-	150	46,8	0
s.h. 16-29	120	20,0	-	60	21,4	0	60	18,7	-
3. pensioni- ealisi	170	28,3	+	50	17,9	+	120	37,5	-
1. õppijaid	100		+	50			50		
2. töötajaid	300		+	170			130		
3. koduseid	20		+	-			20		
4. inval. ja töötuid	20		0	10			10		

Lahter ± - juurdekasv või kahanemine võrdleb andmeid 1994.a. näitajatega.

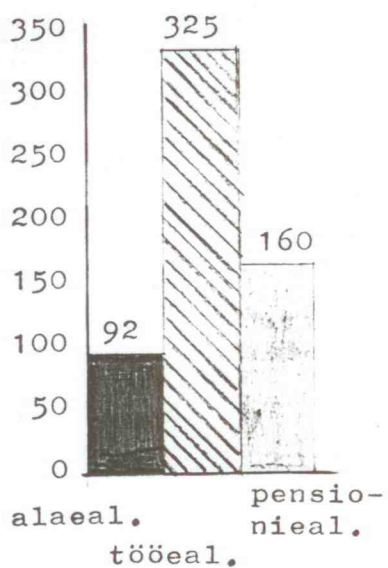
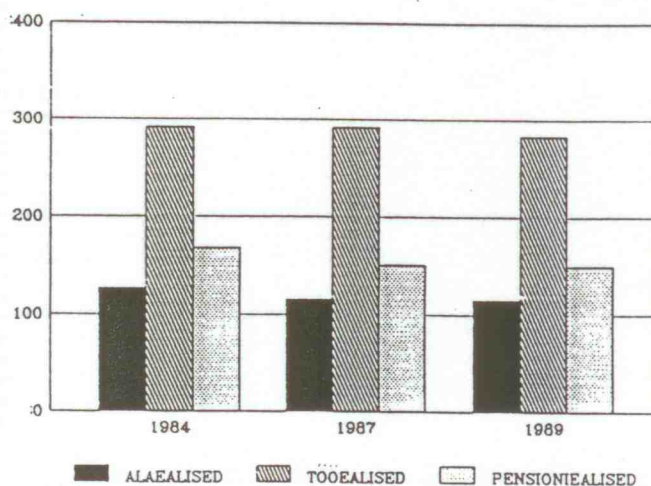
Töökohtade jaotus	töökohtade arv	%	
1. Tootvad harud			
1.1. Kalapüük	70	23,4	
1.2. Põllundus	50	16,7	
1.3. Kala- ja põllu- saaduste ümber- töötamine ja vahendus	60	20,1	
1.4. Turism, taluturism, käsitööndus	80	26,6	Tootvad harud kokku 86,8 %
2. Mittetootvad harud			
2.1. Kultuur, haridus, tervishoid	10	3,3	
2.2. Teenindus	10	3,3	
2.3. Ametnikkond	20	6,6	Mittetootvad harud kokku 13,2 %
Kokku:	300	100	

Prognoositud bilansi saavutamine sõltub reformide kiirusest, ettevõtluse arengust ja investeeringutest (nii riiklike kui era) saarele. Seega, kuna tööpuudus kaob koos omandussuhete korrastamise ja eraalgatuse aktiveerumisega, siis pole vajadust tegeleda spetsiaalselt tööpuuduse väljajuurimisega. Küll aga on mõtet mobiliseerida töötuid ajutistele hädaabitöödele, mis on saare korrastamiseks mõõdapääsmatud. Hädaabitööde organiseerimisega tuleb tegeleda vallal. Samuti tuleb vallal tegeleda kohalike oma ettevõtete tekke ja arengu soodustamisega.

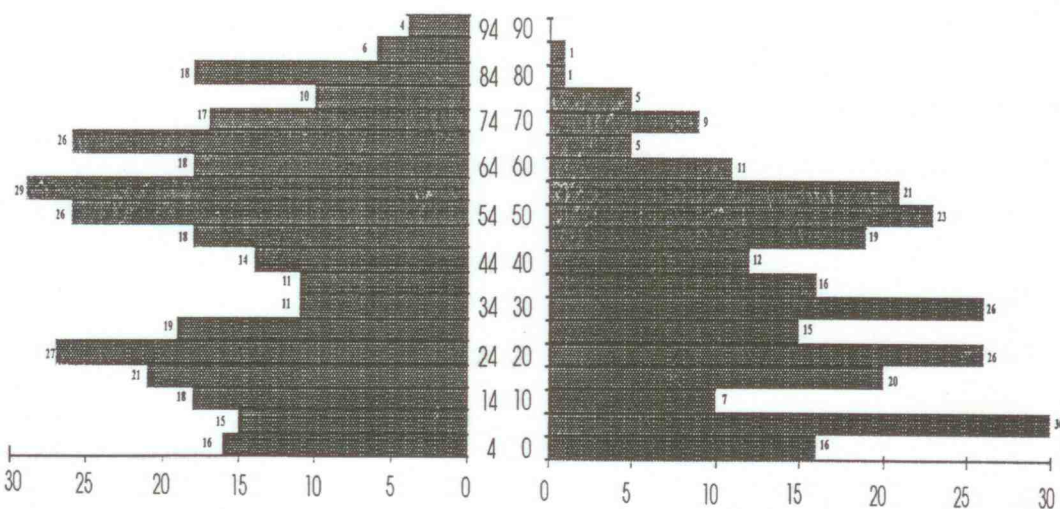
MEHKED

NAISED

Kihnu saare rahvastikupuu
1. jaan. 1989.a. ja rah-
vastiku struktuuri muutus
aastatel 1984 - 1989.

Kihnu rahvastiku struktuur
ja rahvastikupuu 1. jaan. 1994.a.

Naisted

Mehed

16. ÜLDPLANEERINGU STRATEEGIA

16.1. Maa- ja omandireform. Reformide käiku tuleb kiirendada, vastasel korral viivitub ettevõtlusmotivatsiooni taastumine.

Maareformi käigus nõutakse maade tagastamist 1936. - 39.a. maakorralduse järgi, mis jäi Kihnul kinnistusraamatusse kandmata. Õigusjärgne subjekt peab olema tuvastatud 1936. a.-ni kehtinud maakorralduse kohaselt.

1936.a. maksualuste maaüksuste nimekirjas oli 186 maaüksust (talud ja muud maakasutused kokku), kõik kokku 1673 ha maaga. 1939.a. maakorralduse kohaselt oli saarel ainuüksi talusid 236. Seetõttu ei sobi ca 60 % pindadest praegu kinnistusraamatusse kandmiseks, kuna maade suurus (pindala) muutus.

Samuti ei saa maid õigusjärgsetele omanikele tagastada kadastri plaani järgi, mille originaalil on nõukogudeaegsed juurdelõiked eristatavad, koopial aga mitte. Seetõttu muutub ca 15 % talumaade piire.

Üldplaneeringu koostamise ajal oli maa tagastamine käsil ligikaudu 10 % õigusjärgsele omanikule ehk 27 talumaad. Samal ajal on ligikaudu 50 % maast juba tegelikult õigusjärgsete omanike kasutuses, peamiselt ajutise kasutamise lepingutega.

Üldse on laekunud 380 avaldust, nendest 45 avaldust välismaalt. Kõikidest taotlejatest 10 soovivad kompensatsiooni või maa asendamist, välismaistest avaldustest taotleb vaid 1 kompenseerimist. Võib arvata, et umbes 5 % taotlustest ei ole tegelikult õigusjärglastelt. Välismaistele õigusjärgsetele taotlejatele on tehtud ettepanek võtta vastu kompensatsiooni, kuid see on lükatud tagasi. See ei tarvitse tähendada veel seda, et taotlejad on põhimõtteliselt kompensatsiooni vastu.

Talude suurus, tagasitaotlejate arv

Tabel

Talu suurus ha	Talude arv tk	Avalduste arv taludele	Keskmine avalduste arv ühele talule
alla 1	14	16	1,1
1 - 2	25	31	1,2
2 - 3	29	42	1,5
3 - 4	32	42	1,3
4 - 5	25	42	1,7
5 - 10	65	122	1,9
10 - 15	25	57	2,3
15 - 20	6	14	2,3
üle 20	5	14	2,8
Kokku:	226	380	1,7

Kindlasti on vaja kõikide taotlejatega pidada individuaalselt nõu nende edaspidiste kavatsuste üle. Kõik endised talude piirid on seaduslikud. Osa maid aga (lennuväli, tootmispiirkonnad) tuleb kompenseerida, kuna maakasutus on oluliselt muutunud.

Oluline on leida sobivad lahendused ja kompromissid välismaal elavate taotlejatega, pakkudes neile käesolevast tööst tulenevaid mitmesuguseid võimalusi.

Tuleks kinni pidada esivanemate põhimõttest, et talu kui ennast ära majandavat üksust ei tohi pärijate vahel jaotada, kusjuures varalised pretensioonid tuleb lahendada võlakohustuste jne. vormis.

Talumaade tagastamine ja omandussuhete korrastamine on seni veninud poliitiliste kui ka inimlike faktorite tõttu. Informatiivsed ja tehnilised raskused on selle juures ilmselt liialdatud. Võõrandatud lennuvälja maa kompenseerimine metsaga on ilmselt ebaotstarbekas. Küsimus laheneks endiste kirikumaade kuuluvuse määramisega. Omandussuhted hoonete osas on ametlikul tasandil ilmselt määratlemata, kuna pole registreeritud ehituslubade väljaandmist Kihnu saarele, vaatamata faktilisele ehitustegevusele pikema aja jooksul. Saarel tuleb kiires korras läbi viia kõigi hoonete inventeerimine, mis on aluseks omandussuhete reguleerimisel. Inventeerimist peaks rahaliselt toetama maavalitsus.

16.2. Põllumajandus. Taastuvates taludes on kasulik välja töötada oma arengukava, milleks on käesoleva üldplaneeringu raames läbi viidud analüüs saare vajaduste ja võimaluste ning ressursside kohta.

Kihnu põllumajanduse arengu aluseks peaksid olema järgmised soovitused:

- * rohumaaade viljelemine ja selle väärindamine piimaks ja lihaks,
- * teravilja kasvatamine eelkõige oma tarbeks ja kodusaarel valmistatud leiva ja saia küpsetamiseks,
- * aiandus, eriti juurvili,
- * väikepõllupidamine kombineeritult taluturismiga,
- * soovitatavalt kogu saarel keemiavaba ja loodushoidlik tootmine,
- * kergematel põllutöödel võib võtta kasutusele hobuse, raskete põllutööde jaoks luua masinakasutajate ühistu,
- * kõik saarel toodetud põllumajandussaadused väärindada kohapeal kaubaks (erijuustud, erivorstid, konservid ja kompotid, külmutatud aed- ja juurvili, naturaälvärvitud lõng jne.).

Analüüs põllumajandussaaduste aastase omavajaduse määramiseks (inimtoiduks), millele lisatud 20 % ajutiselt saarel viibivate külaliste toitmiseks, näitab, et saare vajadused on:

Toiduaine	Inimese kohta (kg)	Saare elanikele (kg)	+20 % turistid (kg)	Kokku (kg)
Teraviljasaadused	110	50 000	10 000	60 000
Kartul	97	50 000	10 000	60 000
Köögivil	146	75 000	15 000	90 000
Puuvili ja marjad	113	50 000	10 000	60 000
Lihasaadused	82	40 000	5 000	45 000
Piimasaadused	405	200 000	50 000	250 000
Munad tk.	292	150 000	30 000	180 000

Põllumajandussaaduste omavajadusest arvatud vajalik põllupind:

Põllumajandussaadus	Vajadus (ts)	Saagikus (ts/ha)	Hektareid
Toiduteravili	600	12	50
Toidukartul	600	150	10
Köögivil	900		15
Puuvili	600		15
	Vajadus	Loomi	Hektareid
Mune, tk.	180 000	650	5
Piima, kg	250 000	100	150
Liha*, kg	45 000		

* Liha toodetakse põhiliselt kartuli, köögivilja, munade ja piimatootmise kõrvalt.

Kokku on vaja inimtoidu tagamiseks 240 ha põllupinda.

Põllumajandussaaduste võimalik tootmine saarel ja sellest lähtuv põllumaa jaotus kokku ja ettepanekud talude spetsialiseerimiseks nende suuruse järgi oleks:

Põllusaadus	Põldu (ha)		
Toiduteravili		75	
Toidukartul		10	
Köögivil		15	
Puuvili		15	
KOKKU PÕLLUSAADUSTELE		115	

	Loomi/linde	Põldu (ha)	Rohumaad (ha)
Munakanu	650	5	
Lüpsilehmi	kuni 200	150	400 - 450
Põhikarja lambaid	400	10	100 - 150
Emiseid	10 - 12	5	
Lihasingu	130 - 180	65	
KOKKU LOOMADELE		235	500 - 600

Loomade arv (koos adru kasutamisega) vastab põllumaa orgaanilise väetise vajadusele ilma mineraalväetisi kasutamata. Sel alusel on arvestatud ka saagikus.

Aiandustalud (kuni 5 ha)

- * põhitoodang kartul, juurvili, köögivil, maasikas
- * samuti seemnekasvatuse ja mesilased
- * kombineerida väikeloomakasvatusega (küülikud, linnud)

Väiketalud (5 - 10 ha)

- * lambakasvatuse põhisuund
- * külvikorras võib olla ka kartul
- * lambakasvatuse kombineeritakse villasest lõngast esemete valmistamisega

Keskised talud (10 - 20 ha)

- * piimakarjakasvatuse suunaga
- * siin võiks proovida ka kitsefarmi pidamist ja kitsepiimast käsitööstusliku juustu tootmist
- * külvikorras võiks olla ka toidukartul ja/või toiduteravili
- * mõningad talud võivad lisasissetuleku saada põrsaste tootmisest, 1 - 2 emist talus, külakorras peetakse kultu.

Märkused ja kommentaarid eelnevale:

- * Antud ettepanekud on üldsoovitusliku iseloomuga
- * Konkreetsete talude arengukavad saab koostada konkreetsetele inimestele vastavalt nende huvidele ja nende kasutuses oleva maa omadustele

Järeldused:

- * Põllumajanduslikus mõttes on saar alakoormatud ja põllumajandus omategelikus mõistes puudub
- * Üle on paisutatud saare traktoritega varustatus
- * Saarel võib põllumajandus anda tööd umbes 50-le inimesele täiskoormusega. Kombineeritult koos saaduste ümbertöötlemisega ja taluturismiga aga umbes 150-le inimesele.

Ettepanekud:

- * Taastada maa eraomandus 1940.a. maakorralduskava järgi, s.t. kuni 1940.a. maareformini kehtinud maakorralduse alusel.
- * Taotleda Eesti Vabariigi Valitsuselt rahalist katet selleks, et vajaduse korral osta välisriikides elavatelt maa omanikelt tagasi nende kuulumaa ja anda see maa pikaajalisele rendile (koos ostuga) saare praegustele elanikele. See on väga delikaatne probleem ja seda saab ning see tuleb lahendada tsiviliseeritult ja mõlemaid pooli rahuldavalt.
- * Taotleda Eesti Vabariigi Valitsuselt rahalist toetust kohalikule eelarvele selleks, et vabastada põllumajandusliku tootmisega alustavad talud esimeseks viieks aastaks osaliselt nii kohalikust maa- kui ka tulumaksust.
- * Maa- ja tulumaksu määrad esimesel 5 aastal võiksid olla 0, 20 %, 40 %, 60 % ja 80 % kehtivast maksumäärast tingimusel, et talu omanik arendab välja elujõulise tootmistalu
- * Taotleda Eesti Vabariigi Valitsuselt sooduskrediite konkreetsetele taludele arengukavade valmistamiseks ja talude väljaarendamiseks nende arengukavade järgi.

On saavutatav olukord, kus saare omatoodang rahuldab selle elanike põhitarbed toitainete osas. Leivaküpsetus peaks toimuma saarel, taotleda patent oma toodetele. Samuti kalatöötlemine, juurvilja konserveerimine, piimasaaduste valmistamine, mitmesugune traditsiooniline käsitööndus.

Täielik majanduslik mõttetus on näiteks piima transport piimakombinaadi Tõstamaa tsehhi. Reaalsete transpordikulude tõttu tuleb kõne alla ainult lõpuni vääristatud piimatoodete valmistamine, samuti piima realiseerimine siseturul ja loodustoodetena välituristidele.

16.3. Metsade majandamine. Kihnu metsade majandamine on toimunud ametkondlike huvide seisukohalt viisil, milline on saare huvidele kahjulik. Seda nii metsa kaitse-, rekreatiivse- kui ka majandusliku funktsiooni seisukohalt. Saare huvides majandamise korral suudaks Kihnu mets anda kolm korda suuremat toodangut, kattes valdava osa küttepuude vajadusest, kaugemas tulevikus ka osa tarbepuude vajadusest, kindlustades samal ajal metsale optimaalsed kaitse-, esteetilised ja rekreatiivsed omadused.

Riigimetsad saarel kuuluvad 100 % kaitsemetsade kategooriasse. Kaitsemets aga eeldab metsa majandamist sellise intensiivsusega ja niisuguste meetoditega, mis tagavad saarele võimalikult parima kaitse ja seda metsa igal arenguetaapil. See asjaolu võimaldab metsa ressursse kasutada edaspidi saare majandamise huvides. Mandrilt veetud küttepuit maksab tarbija õues kuni 70 EEK, kohapealt hangitu aga kuni 30 EEK. See peaks olema küllaldane majanduslik stiimul. Kihnu metsa majandatakse seniajani nii kui teisigi väikesaarte metsi, s.o. põhimõtete järgi, mis kujunesid Eesti metsamajanduses välja pärast kuuekümnendate aastate lõpul metsi laastanud tormisid. Praktiliselt loobuti väikesaartel metsa ressursi kasutamisest, sest see oli metsamajandi majanduslikele näitajatele kahjulik. Tööde mahud viidi miinimumi näiteks metsa kuulutamise ja kaitsealuseks objektiks. Metsa seisukohalt oli see hukatuslik majandamine, mis inertsiga toimetab seniajani. Aastakümneid on tegemist olnud alaraiega, mis on tõsiselt vähendanud metsa juurdekasvu, metsa vananemise tõttu pole pika aja jooksul võimalik saada metsast tarbepuitu, paljudes kohtades on ohtu seatud metsa kaitsefunktsioonid, ratsionaalsest kasutamisest rääkimata.

1993.a. tehti Kihnul vastavalt Tõstamaa metskonna raieplaanile 2 ha põimendusraiet saagisega 40 thm, sanitaarraidega saadi 120 thm. 1994.a. on tehtud 3,5 ha põimendusraiet saagisega 90 thm, sanitaarraiet tehakse aasta lõpuni 130 thm. Pika aja jooksul pole tööde mahud esitatust märgatavalt suuremad olnud, vaid keskmiselt 100 thm piires. Ometigi suudaks Kihnu mets anda normaalse majandamise korral vähemalt 300 thm puitu. Sellega pole arvestatud alaraiet, mis on metsa raievajadust paljudeks aastateks tunduvalt tõstnud. Kui liidaksime siia juurde koguse, millist võib saada eravaldusesse minevatest metsadest, siis võime tulla järeldusele, et Kihnu saar võib pika aja jooksul katta kuni 80 % oma küttepuude vajadusest. See võimaldab paljudel loobuda elektrienergiast kui viimase aja põhilisest soojasaamise võimalusest. Saarelt hangitud puidu kasutamine teeb saare majandusele soojasaamise vähemalt suurusjärgu võrra odavamaks. Teiselt poolt pole riigil kasulik saarelt metsa välja vedada või isegi metsa majandada. Selleks, et metsa majandamine muutuks saare-keskseks, kindlustades nii saare kaitse kui ka elanike vajaduste ratsionaalse rahuldamise, on vaja koostada neid mõlemaid funktsioone arvestav uus metsa majandamise kava. Arvestades Kihnu saare eritingimusi ja rekreatiivseid vajadusi peaks see töö olema harilikust põhjalikum ja kaasama rohkem eriteadlasi. Traditsiooniliselt koostab metsa majanduskavasid Eesti Metsaprojekt riigi vahendite arvelt. kuna antud juhul on probleemi lahendamisest huvitatud riik, mitte aga metskond, siis tellimuse algatuse peaks tegema Pärnu Maavalitsus.

Arvestades eelpooltoodut, tuleb kaaluda riigimetsa üleandmist Kihnu valla omandusse. Vähemalt erandkorras on selline võimalus igatpidi põhjendatud.

Kaitsemetsas on lubatud vaid sanitaar-, põimendus- ja häilraie. Väärtuslikum puit tuleb suunata kasutamiseks käsitööndusse, ka ehitusse. Talumetsi kasutatakse vastavalt "metsaseaduse" sätetele, välja arvatud rannakaitsetsoonis, kus on igasugune lageraie keelatud.

16.4. Maabilanss. Muudatused maabilansis tulenevad üldplaneeringu ettepanekutest ja strateegiast.

		Olev ha	Proj. ha	Suurene- mine + vähene- mine -	Märkused
1.	Looduslik rohumaa	596,1	595	±0,0	Äralõige põllumajandus- tsoonile
2.	Haritav maa	315,9	350	+ 35	
3.	Metsamaa	423,7	380	- 40	
	s.h. kaitsemets	195	188	- 7	
	talumetsad	228,7	190	- 30	
4.	Muu maa	352,4	355	+ 5	
	Kokku	1688,1	1680	±0,0	

16.5. Ettevõtlus. Maade otstarbekaks kasutamiseks on vaja luua masina- ja veeühistud. Iga vesikond peab looma oma ühistu, mille liikmeteks on talunikud, kelle maad vastavas vesikonnas paiknevad ja süsteem teenindab. Kihnul on vaja 3 ühistut: põhja-, ida- ja lääneühistu. Veeühistud taotleavad oma peakraavidele riigi hooldust. Riigi vahenditega hooldatavate veejuhtmete pikkus peab ületama 8 km. Arvestada tuleb siin aga saare eripära ja veeühistute algusaastatel tuleb riigil hooldus võtta enda peale. Ühtlasi tuleb korraldada põhjavete säilimine ja kaitse.

Inventeerida tuleb ravi- ja maitsetaimede kasvukohad ja planeerida varusid taastootev tegevus.

Kihnu saare ravimtaimedega on saare toodetele ja loodushoiu alasele mainele tehtud head eelreклаami Tallinnas Bio-Kungla kaupluses. Seda tuleks ära kasutada ning kõiki põllumajandustooteid turustada kui loodustooteid, mis eriti välituristidele, hotellidele jne. müümise korral võib tähendada märgatavat lisasissetulekut. Loomulikult ei tohi saarel kasutada mürgkemikaale ja mineraalväetisi, pinnas ja vesi peab olema saastevaba, muidu jääb vastav sertifikaat saamata. Toodete turustamisega peaks tegelema Kihnu enda firma, milline peaks olema esindatud näiteks Pärnus, Kuressaares, Haapsalus ja Tallinnas. Peale puhaste toitainete ja väärstatud kalatoodete peaks nende kaudu turustatama ka käsitööd.

Kogu turismialane tegevus seondub liiklusolude parandamisega, ööbimiskohtade loomisega (taluturism), suveniiritööstusega (puitkäsitöö, naiste käsitöö), vaiksuse puhkuse võimaldamisega, kõikide vaatamisväärsuste kättesaadavaks tegemisega (giidid, turismifirmad). Peamine tegur aga on nn. ökoturismi eelduste rajamine.

Ökoturismi arendamiseks tuleb saarel loobuda keemiliste ainete kasutamisest põllumajanduses, kontrollida regulaarselt joogivee, randade merevee ja pinnase puhtust. Suure ja hajutatud masinapargi olemasolu ökoloogiliselt õrnal alal eeldab ranget kontrolli kütuse-, õli- ja antifriisijääkide kokkukogumise ja utiliseerimise osas.

Kuna Kihnul on väga kasulik saada ökoturismi sertifikaati, siis tuleb kontrollida, kas Kihnu supelrannad, merevesi ja puurkaevudes turistide poolt kasutatav joogivesi vastavad esitatud tingimustele. On karta, et teatud tuulte ja hoovuste suundade korral Riia ja Pärnu reovete levik võib jõuda Kihnu randadeni ja siis võib merevesi mitte vastata nõuetele. Taolisel juhtumil oleks lahenduseks pidev merevee kvaliteedi jälgimine. Hüdrometeoroloogiline teenistus on saarel olemas ja väiksed lisakohustused valla hüvanguks ei oleks liiast. Kogu Euroopas on puhtad rannad muutunud suureks harulduseks, seetõttu eriti hinnatud ja kontrollitud.

Pärnu maavalitsusel koostöös aktsiaseltsidega korraldada Kihnu saarele ökoturismi ja Kihnu saare põllumajandussaadustele loodustoodete sertifikaadi hankimine.

Väliturism võib potentsiaalselt kujuneda pärast kalapüüki teiseks kõige suuremat rahalist käivet andvaks majandustegevuseks. Seda isegi piiratud elitaaturismi korral.

Saare põllumajandus kindlustab suurema osa saare poolt tarbitavatest toiduainetest omatoodanguna. Loomakasvatuse arendamine kindlustab vajaliku koguse orgaanilist väetist. Kõik see säästab raha ja annab tööd saare elanikele.

Seega peab vald vastu võtma kohustuse mitte kasutama mineraalväetisi, mürkkemikaale ning mitte reostama loodust. Samas taotlema saare põllumajanduslikule omatoodangule loodustoodete sertifikaati, saare turismile aga ökoturismi sertifikaati ning korraldama selleks vajalikud abinõud ning formaalsused.

Eliitturismi ja kaubavahetuse huvides peab Kihnu vald taotlema tolli- ja piirivalvepunkti loomist saarele.

Kala väljapüük 1993.a. oli 1012,9 t ja see oluliselt lähemal ajal ei suurene.

Kuna hüljes on praegu kaitsealune, Kihnu jaoks oli ta aga traditsiooniline elatusallikas, siis lubada Kihnu kaluritele püüda 100 - 150 hüljest aastas. Kuigi rahvusvahelised lepped hülgejahti keelavad, võib seda põhjendada etnograafilise rahvakillu traditsioonilise eluviisi säilitamise vajadusega, mis aga on rahvusvaheliselt aktsepteeritav argument. Tuleb uuesti käivitada külmhoone, suitsutsehh, meierei, õmblustöökoda, remonditöökoda ja lisaks juurviljade, kalade ja liha konserveerimise ettevõtte.

KUJUNDAVAD ETTEVÕTTED

Asutus, ettevõte	Asukoht	Võimsus	Töötajate arv	Käive	Põhitegevused
Kaluriühistu "Kihnu"	Lemsi	kokku 21 paati	45 alalist töötajat	1992.a. 1600 t masskala 1993.a. 970 t	Kalapüük
AS "Kihnu-rand"	Lemsi		7		Turism, puhkemajandus
AS "Kihnu Liin"	Lemsi	praam	4	1993.a. 6440 reisijat, 1374 t kaupa. Dotatsioon ca 500 000 EEK	Reisijate vedu meretranspordiga
AS "Kyne" (Rock-City)	Lemsi		2		Turism
AS "Maedli"	Lemsi		10		Käsitöö, õmblustoodete valmistamine
Piimaühistu	Lemsi				Piima kokkuost
Meierei	Lemsi		4	ca 250 t piima aastas	Piima töötlemine, momentil seisab
AS "Serenda"	Sääreküla, Liiva talu				alustab turismiteenindust ja kodumasinat remonti
Diiselelektrijaam	Lemsi	I blokk 470 Hj 320 kW, II blokk 420 Hj 250 kW		ca 1 120 000 kWh aastas	jääb reservi
Lennujaam	Sääreküla		ca 1 - 2	1993.a. 260 reisi, ca 3200 reisijat	

16.6. Haridus. Kultuur. Tervishoid. Kool vastab enam-vähem nõuetele. Õpilaste arvu suurt kasvu pole oodata. Lahendada vaid erialaõpetajate küsimus.

Kui saarel leiab küllaldast rakendust spordisaal, siis selle väljaehitamine siduda kas koolimaja või rahvamajaga,

Rahvamaja rahuldab lähematel aastatel. Kultuurielu elavdamine sõltub aga ettevõtluse arengust, mis tagab siis ka saare kultuurielu tõusu.

Haigla hoone vajab rekonstrueerimist (soojustamine) ja ajakohastamist. Tõsisemad haigestumised ja õnnetusjuhud lahendatakse päästeteenistuse abil.

Muuseumi kogusid täiendatakse ja ekspositsioon korraldatakse arvestusega, et see pakuks suuremat huvi ka väliskülalistele.

Kiriku tegevus jätkub traditsioonilistes valdkondades.

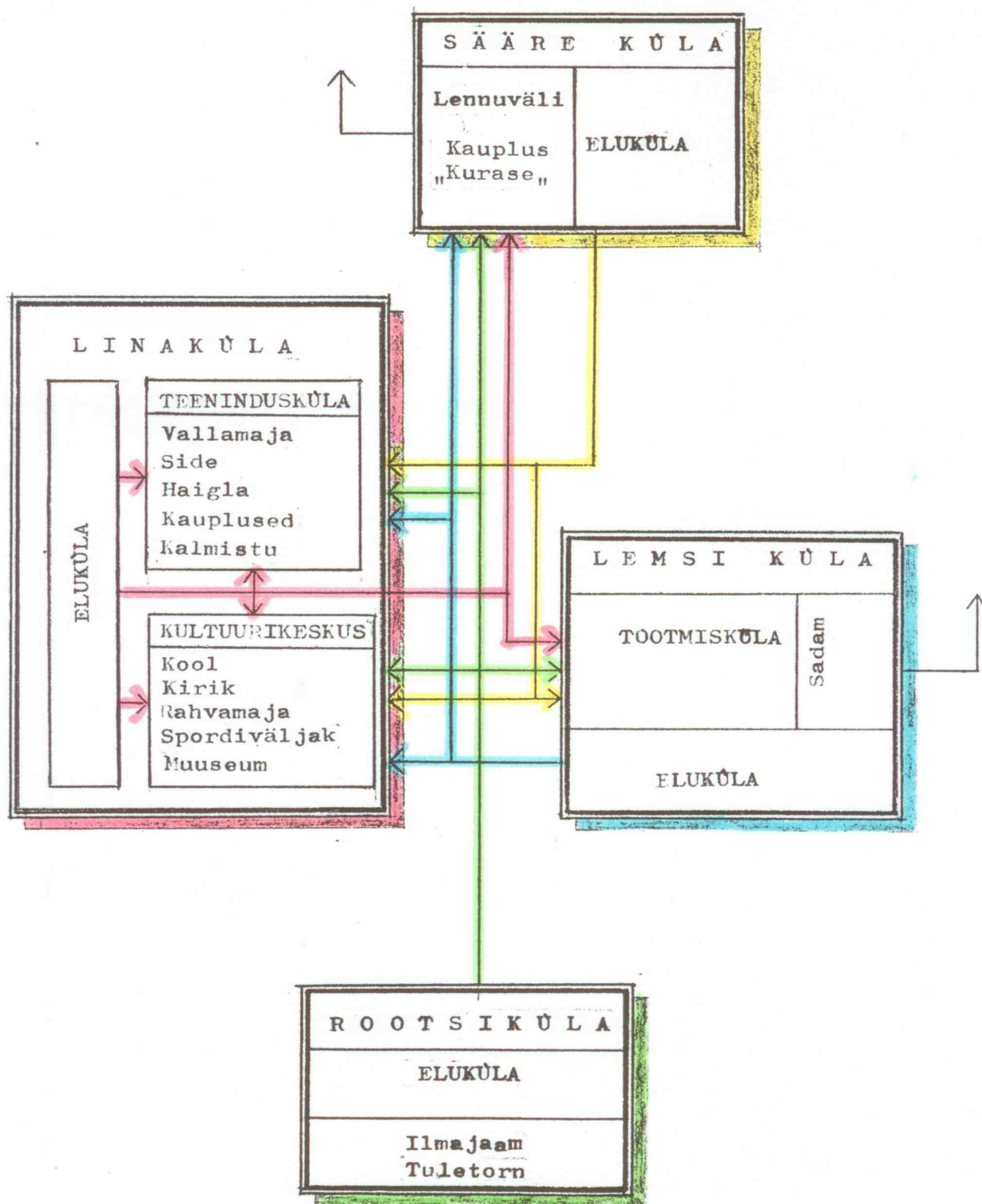
Asutus, ettevõte	Asukoht	Võimsus	Töötajate arv	Käive	Põhitegevused
Meteoro- loogiajaam	Rootsiküla		5	4 põhivaatlust ööpäevas, 14 telegrammi 5x ööpäevas	
Metsavaht	Lemsi	198 ha	1		
Tuletorn	Rootsiküla	elektri baasil	3		
Töökoda (sadamas)	Lemsi		ca 2 - 3		areneb kestvas tempo, seadmete remont
UKU			praegu 2 - 3, varem 20 - 30		tegevus praktiliselt katkenud
Võõraste- maja "Rock- City"					Küllastajate majutamine a/s Kyne liinis

TEENINDAVAD ETTEVÕTTED

Tabel

Asutus, ettevõtte	Asukoht	Võimsus	Töötajate arv	Käive	Põhitegevused
Lääne-Eesti Regionaal-panga Kihnu Kontor	Lemsi	ca 430 hoiustajat	2		Sularaha ja sularahata operatsioonid
Haigla	Linaküla	5 voodi-kohta	7	1993 a. -56 haiget, 1209 voodipäeva; 1820 ambula-tooriumi-külastust, 263 kodu-visiiti	Laia profiiliga statsionaarne ravi
Kool	Linaküla	9 kl. ca 40 õpilast	15 (sh. 7-8 õpetajat)		Põhihariduse andmine
Politsei	Linaküla		1		
Pääste-teenistus	Lemsi k.	tuletõrjeauto mootorprits	1		
Avatud Kihnu Fond					Fondi tegevus
Gaasiauto		ca 500 ballooni aastas	1		
Kalmistu	Linaküla		1		
Kioskid (4 tk)	Linaküla		4		töötavad peamiselt suvel
Kirik (ap. õigeusk)	Linaküla		3		
Rahvamaja	Linaküla		3	ca 50 üritust aastas	Rahvamaja tegevus
Vallavalitsus	Linaküla		10 (abitöötajatega)		
"Kurase" pood	Sääre-küla		6		Segakauplus

Asutus, ettevõte	Asukoht	Võimsus	Töötajate arv	Käive	Põhitegevused
Kauplus (Pärnu majandusühistu Kihnu kauplus)	Linaküla		5	ca 950 000 krooni aastas	Segakauplus

16.7. Liiklus. Transport. Valla piirides on 21,7 km kruusatatud igamehe kasutuses olevaid teid. Need ei kuulu oma karakteristikute tõttu teedevalitsuse tiitlitesse, neile pole vormistatud seetõttu ka võõrandusriba ning nende maa on arvestatud kruntide hulka. Kihnu saare tingimustes pole see õige. Vallal tuleb need teed oma maana arvele võtta, seda enam, et peab ise nende eest hoolitsema.

Uusi teid ehitada pole vaja. Eelistatult tuleb arendada teid, mis loovad saarel ringsüsteemid. Tõsiselt tuleb tegelda teede tolmuwabaks muutmisega, spetsiaalsete lahustega asfalteerimist ei soovitata, kuna see mõjub negatiivselt Kihnu omapärasele ilmele. Teede parandamisel tuleb maksimaalselt säilitada maastikku, eriti miljöökaitsetsoonis. Tähtis on teede profileerimine õigeaegselt.

Liiklusvahenditest tuleb rõhku panna jalgratastele. Vahemaad on kõik jalgrattasõidu kaugusel. Täna on saar ülemotoriseeritud.

Ühendus mandriga toimub navigatsioonihooajal praamiga. Kaaluda praamiühenduse vaatlemist maantee pikendusena, nagu seda teistes põhjamaades tehakse. Praamiühendus Kihnu ja Munalaiu vahel tuleb korraldada võimalikult ökonoomselt. Muud laevaihendused Pärnu vahel peavad endale lisa teenima kas ekskursioonide või turistide sõidutamisega. Munalaiu sadam tuleb süvendada. Laevaliiklus Pärnu tuleb korraldada vastavalt vajadustele, mis üldplaneeringu ettepanekute rakendamisel vähenevad.

Meresõidu korraldamiseks on vaja remontida sadam. Sadam peab võimaldama kuni 25 jahi üheaegse randumise ja teenindamise.

Lisaks muuli taastamisele tuleb sadam varustada rahvusvaheliste eeskirjade kohaste sadamaruumide (tualett, pesuruum, riidepesu- ja kuivatus), joogiveega, elektriga, pilsivete ja fekaalvete vastuvõtu seadmetega. Selleks tuleb hankida ja paigutada sadama territooriumile rahvusvahelistele tingimustele vastav moodul-konteiner sanitaarsete jms. tarvete rahuldamiseks. Viia kasutuskõlblikku seisukorda sadama ühiskondlik käimla, ehitada välja puhastusseadmed, reovete ja pilsivete vastuvõtu seadmed (pruugitud moodul-konteineri võib saada soodsa hinnaga). Reovete vastuvõtu seadmed on sobiv hankida keskkonnakaitse fondi rahadega.

Problemaatiline aeg, millal võib olla takistataud meresõit, kestab umbes oktoobrist aprillini. Kliima edasise soojenemise tõttu võib jäätrassi kasutamine jääda harvemaks. Sel ajal peab mandriühenduse tagama lennuliiklus. Saarele rajatud lennuväli rahuldab juba praeguses olukorras rahvusvahelisi väikelennukite päevase lennu tingimusi. Lisada tuleb vaid teabetahvel meteoroloogiliste andmetega ja korrastada navigatsiooniseadmed ning side. Soovitatav on lennujaama hoone rekonstrueerimine, mille käigus välja ehitada korralik käimla ja pesemisvõimalus.

Lennuväli vajab korrapärast heinaniitmist, mis peab toimuma vastavalt lennuvälja hoolduse tehnoloogiale. See kuulub valla kui lennuvälja tulevase omaniku kohustustesse. Õigem oleks lennuväli muidugi heina tegemiseks välja rentida vastavalt esitatavatele eeskirjadele. Hoiatused, et lennuvälja läheduses on hein saastatud, on alusetud, arvesse võttes lendude reaalselt intensiivsust.

Tõenäoliselt kujuneb lennupileti hind üsna kõrgeks, et katta kõik kulutused. Kuna

talveperioodil muud ühendused puuduvad, siis peab riik doteerima lennuühendust. Põhimõte oleks järgmine - riik peab kindlustama oma funktsioonide, riiklikult vajaliku transpordi ja side häireteta toimimise. Probleemaatiline on laste kooliskäimine, see kuulub teatud ajani riiklikult määratud kohustuste hulka. Teiselt poolt ei saa meie riik veel organiseerida laste koolitransporti nagu see näiteks Ameerikas tavaks on. Kui saarega muud ühendused puuduvad, siis ei tohiks lennupileti hind ületada praami ja autobussi pileti summasest maksumust.

Kui transpordile on välja kujunenud reaalsele kuludele vastav hind, siis on saare elanikul ilmselt kasulikum müüa oma toodang saare ülesostjale, kui minna seda mandrile realiseerima; kasulikum on osta või tellida kaup kohapealt kauplusest, kui minna seda ise Pärnust tooma; kasulikum on kasutada vajaduse korral saarel taksot ja jätta oma auto Lao randa garaaži, kui vedada seda praamiga edasi-tagasi. Kogu tegevus peaks toimuma summaarsete kulutuste vähendamise suunas.

Saare edaspidise arengu seisukohalt on otstarbekas ka lennuvälja ja sadama piirkonna - tootmistsooni maa kuulumine vallale. See tuleb kasuks ühisprojektide ja kommunikatsioonide rajamise seisukohalt, aitab parandada keskkonnakaitselist seisukorda ja on vallale hädavajalik tuluallikas (rent).

16.8. Energiavarustus. Side. Gaasitarve on rahuldatud, tarbimise suurenemist oodata ei ole. Tsentraliseeritud küttesüsteeme ei ole vaja rajada. Võib tõdeda, et Kihnu sõltub täna oma energiamajanduses täielikult sisseveetavast energiast. Seejuures on üheks tõsisemaks probleemiks sisseveetavate energiakandjate kõrge maksumus ja erikulu. Kohalikke energiakandjaid märkimisväärselt ei kasutata.

Elektrienergia tarbimine aga ületab paljude Euroopa riikide taseme. Kõrgepingekaabli 20 kV paigaldamine saare ja mandri vahele loodetavalt 1994. a. sügiseks lahendab küll energia hankimise põhiprobleemi, kuid ei lahenda energia tarbimisega seotud probleemide kogumit. Tänu energia doteerimisele ja muudele põhjustele on energia tarbimine välja arenenud äärmiselt ebamajanduslikuks.

Energiamajanduse korrastamiseks on alternatiivseid võimalusi. Kui mitta arvestada vajaminevat mootorikütust, siis Kihnu looduslikud eeldused kindlustaksid täieliku energiaga omavarustamise näiteks tuulegeneraatoritega. Kihnule tähendaks see, et poleks vaja energia eest maksta väljaspoole saart, vastav osa rakendatud tööjõu tulemustest jääks oma saare hüvanguks.

On ilmne, et saare seisukohalt optimaalne energiamajanduse korraldamine on väga komplitseeritud probleem ja vajab seetõttu spetsiaalse arengukava koostamist. Lahendada tuleb peale energia ratsionaalse hankimise küsimuse ka energia ratsionaalse ja säästliku kasutamise probleem.

Kihnu saare energiavajaduse katmiseks tuuliste ilmadega piisaks tuulegeneraatorite komplektist. Tuulevaiksete ilmadega tuleb kütuse või mandrilt saadud elektri eest maksta. Saare edelaosas on valdavate tuulte suhtes soodsalt paiknev piirkond generaatorite komplekti paigutamiseks. Ökoturismi propageerimisel oleks see mõjuv argument. Aasta keskmise tuulekiiruse (üle 6 m/s, mis on Eestis harva esinev nähtus) järgi on Kihnu saar külluses varustatud kohapealse ammendamatu energiakandjaga. Probleemiks on vaid tuulevaikus. Millise osa saare energiabilansist peaks tuuleenergia katma, peab otsustama

vastav tehnilis-majanduslik uurimus. Kõrgpingekaabli paigaldamine lahendab probleemi vaid osaliselt, kuna on oodata põlevkivist toodetava elektrienergia edasist kallinemist. Tuuleenergia kasutamine sobib eriti elektrikütte puhul, mis on Kihnus laialdast kasutust leidnud. Tuulegeneraatorid peavad olema varustatud automaatikaga, mis kindlustab ühtsesse vooluvõrku lülitamiseks vajaliku pinge ja sageduse. Ühe tuulegeneraatori võimsus võiks olla kuni 200 kW. Väiksemate agregaatide kasutamine on majanduslikult ebaotstarbekas.

Saare aastaringne ööpäevane keskmine tarve on ca 130 kW, maksimaalne tarbimine näiteks kuni kümme korda enam.

Kohe peale kõrgpingekaabli paigutamist tuleb rekonstrueerida saare madalpingevõrk.

Praegu on Kihnu automaattelefonikeskjaamas 100 abonementi, mis on hõivatud. Nõudlus on tunduvalt suurem. Telefoniside kvaliteet ei rahulda - see selgus ka küsitluse tulemusel. Vaatamata otsekaugvalimise sisseseadmisele 1993.a.suvel on tihti maakonnast kaugemale võimatu helistada. Momendil on Kihnus vaja vähemalt 50 abonemendikohta. Saare normaalseks telefoniseerimiseks on vaja veel 100 abonemendikohta. Kodutelefonide paigaldamisel tuleb eelistada Rootsiküla kui ääremaad.

16.9. Rahvakultuur. Kahtlemata moodustavad kihnlased eestlaste hulgas omapärase kultuuriga etnilise vähemusgrupi. Seadusandluse järgi pole neile võimalik anda kultuuriautonoomiat ja sellega kaasnevaid hüvesid. Kihnlased võiksid taotleda etnilise kaitseala staatust või liituda Lääne-Eesti Saarestiku BKA-ga. Sellest võib suurt kasu olla tulevikus, kui Eestil avaneb võimalus astuda EL liikmeks. Ilma eristaatusega laieneksid Kihnule kõik ühise Euroopa reeglid, tagantjärei pole enam võimalik välja kaubelda maksusoodustusi või erirežiime. Kahjuks on kihnlaste omapära väga tõsiselt kannatada saanud okupatsioonikorra ajal, täna ähvardab pealetungiv amerikaniseerumine lõpu teha viimastelegi kohaliku kultuuri jäänustele. Samuti pole Kihnus välja kujunenud ühtset ja üksmeelset kogukonda, milline tunnistaks kogukonnas välja kujundatud ühiselureegleid, nii nagu see enne sõda oli Vormsi saarel. Massikultuuriga ühtesulamise tagajärjeks oleks aga see, et Kihnu kaotab välituristide silmis oma atraktiivsuse, jäädes sellega ilma ühest tõsisest tuluallikast, samuti võimalusest saada kaitsealana maksusoodustusi.

Kaitseala loomine võimaldaks paremini ohjeldada ka massiturismi, milline oleks Kihnule ebasoovitav nähtus. Euroopaga võrreldes on meie loodus veel suhteliselt puutumatu ning seetõttu on loodusturism Eesti üks kõige perspektiivsemaid turismiliike. Eesti Kaitsealade Liit ja Eesti Turismifirmade Liit toetavad Eesti kaitsealade lülitamist rahvusvahelistesse turismimarsruutidesse ning leiavad, et keskkonna alalhoidvuse põhimõtteist lähtuv ja korraldatud turism saab olla samas nii loodusesõbralik kui ka kohalikele elanikele tulutoov. Turismi Kihnus ja selle ümbruses peaks korraldama ainult kohalikud firmad, mille vahel on soovitatav konkurentsi olemasolu. Massiturismi tagasihoidmiseks tuleb orienteeruda eliitturismile, s.o. jahi või lennukiga saabuvatele turistidele. Elamispinna üürimise turistidele võiks korraldada valla poolt väljaantavate litsentside alusel. Viimaste väljaandmisel arvestatakse, kas pakutavad tingimused vastavad rahvusvahelistele nõuetele. Samuti peavad vastama nõuetele joogivesi, toidukaubad jne. Eliitturismi puhul on häirimisfaktor võrdlemisi madal, tasemel teeninduse korral aga on sissetulekud kõige tasuvamad.

Suurt tähtsust tuleb omistada ka Kihnu oma ilme säilitamisele ja väljatöötamisele koos lipu,

vapi, originaalse hüüdlause ning logoga. Üks etapp selles oleks oma pitsati (vapi) kasutuselevõtt kvaliteetsete, Kihnule ainuomaste toodete puhul (näiteks ravimtaimed, maitsetaimesed, rahvapärane käsitöö jm.).

Siinjuures ei tohi unustada ka pakendi küsimust. Oma ilme loomisse võiksid kuuluda ka ainult sel saarel (või ainult teatud hoonetes) käibiv suveniirraha nagu näiteks chaplin Pärnu "Chaplini" kultuurikeskuses.

Lisaks oma rahale võiks taotleda ka suveniirmarkide (postimaksevahendite) käibelelaskmist Kihnu valla territooriumil.

Kihnu eripära ja rahvakultuuri säilitamisele aitaks kaasa ka ehitusalane korraldatus. Kõik hooned tuleb inventariseerida. Välja tuleb töötada Kihnu ehitusmäärus. Uusehitusel ja rekonstrueerimisel tuleb eelistada kohalikke materjale ja võtteid. Katuste katmisel tuleb kaaluda roo kasutamist. Eterniidi kui tervisele kahjuliku materjali kasutamine lugeda ebasoovitavaks.

16.10. Päästeteenistus. Kui tuletõrjeauto on olemas, siis saare päästeteenistusel puuduvad vahendid inimeste päästmiseks merel, eriti jäälagunemise tingimustes, kui pole lennuilma ja öösel. Hädajuhtumite korral võib tulevikus loota üldriikliku päästeteenistuse helikopterile Pärnust, samuti peab Kihnu päästeteenistus muretsema kiire ja kerge amfiibkelgu, analoogselt nendele, mis on Soome piirivalvel. Vetelpääste vahendid tuleb saarele muretseda. Meditsiiniline esmaabi on haiglas olemas.

16.11. Detailplaneerimine. Detailplaneerimisprojektid on vaja koostada esijoones transport-tootmistsoonile sadama piirkonnas. Projekt peab haarama ka "Rock-City" ning seda ümbritseva parkmetsa. Projekti eesmärk on Kihnu kõige komplitseerituma kasutusega territooriumi harmoonilise arengu tagamine. Siia piirkonda jääb kogu sadama kaudu saabuva turistide kontingendi teenindamine, ööbimisvõimaluste pakkumine, toitlustus jne. Samuti on otstarbekas saare elanikkonna elutarbeline teenindamine põhiliselt välja arendada siin. Saare kõige keskkonnoahtlikumad objektid asuvad samuti siin.

Teiseks vajab detailplaneerimist käesolevaga projekteeritud puhketsoon edelarannal. Planeerimine muutub aktuaalseks, kui hakkab laekuma soove suvilate püstitamiseks (eriti välismaiste kihnlaste poolt) või kui otsustatakse tuulegeneraatorite kasutuselevõtu kasuks.

Kihnu saar vajab oma ehitusmääruse kiiret väljatöötamist ja rakendamist. Peagi rakendatava ehitusseadusega saab ehitusjärelvalve tõenäoliselt valla ainupädevusse, milleks tuleb vallavalitsusel valmistuda.

Soovitada võiks ka valla usaldusarhitekti koha loomist. Arhitekt ei ole palgaline, vaid saab töötasu ainult konkreetsete probleemide lahendamisel, kuid on seotud vastava pikemaajalise lepinguga. Ettepanek peaks vähendama võimalusi omavaliliste ehituste püstitamiseks ja aitama kaasa ka maakonnaarhitekti töö tõhustamiseks.

17. KESKKONNAKAITSE JA PIIRANGUD

Põhilised keskkonnakaitselised abinõud ja igat liiki piirangud on lisatud vastavatele punktidele. Kokkuvõtlikult:

- * Ettevõtluses tuleb seada teatud piirangud lisaks spetsiifilistele keskkonnanõuetele, et vältida suurt uusasukate juurdevoolu ja kaitsta saare elulaadi.
- * Korrastada saar, likvideerida vanaraua ja prahihunnikud ning lagunevad hooned.
- * Likvideerida jääkreostused kütuselao ja karjalõuda juures. Mitte lubada loomapidamist meiereiga ühes hoones.
- * Lõpetada ka elektrienergia, puidu, tööjõu ja kalavarude ebaratsionaalne kasutamine, minnes üle järk-järgult nende kavakindlale, ratsionaalsele ja säästlikule kasutamisele.
- * Kinni pidada kaitstavatele objektidele kehtestatud režiimist, mis tagab nende säilimise.
- * Ehitusmäärus peab tagama ehituslikud ja arhitektuursed piirangud, ehitusjärelvalve, maastikulise ja miljöökaitse ning saare ilme säilimise.
- * Säilitada ajalooline teedevõrk, vältida paljusid tarbetuid radu, teid korrastada loodushoidlikult.
- * Seoses osa elektrijaama seadmete likvideerimisega ja muu osa konserveerimisega tuleks kaasajastada ka selle juurde kuuluv kütuseladu.
- * Seada sisse regulaarne joogivate analüüsimine ja kontroll.
- * Kõikidele töötavatele suurkaevudele tuleb paigutada veemõõtjad. Sadama suurkaevu veel töötavad jahutusseadmed nii elektrijaamas kui ka külmhoones tuleb viia vee korduskasutuse peale.

18. TSONEERIMINE

18.1. Rannakaitsetsoon. Rannakaitsetsoon järgib küllalt täpselt rannajoont Kihnu saare asustamise aegadest, s.o. aastatuhande algusest. Samal ajal markeerib see joont, milleni võib meri ulatuda järgmise sajandi tormide ajal. Arvestatud on kliima soojenemisest tingitud mere taseme tõusu, aga samuti väljakujunenud looduslikke tingimusi ning piirjooni.

Rannakaitsetsooni üheks funktsiooniks on takistada asustuse levimist võimalikku üleujutustsooni, teiseks funktsiooniks on hoida rannad avatud piki randa liikumisele. Viimase vajadus tuleneb igamehe õigusest ning on samuti elementaarne tingimus turismi arendamise korral. Tsooni piirides on reeglina keelatud igasugune uusehitus, välja arvatud maaparandus ja olemasolevate õuede juurde vajalike hoonete püstitamine.

Rannakaitsetsoon koosneb põhiliselt rannaniitudest ja võsastikest ning leiab kasutamist heina- ja karjamaana. Kihnu talude heina- ja karjamaad asuvadki valdavalt selles tsoonis.

Tsooni kuuluvad ka liivarannad (saare kirde- ja edelarannikul). Liivarandu on võimalik kasutada puhkuse otstarbel. Kirderand kuulub metskonnale ja seda kasutatakse peamiselt sadama ja lennuvälja kaudu saabuvate puhkajate poolt. Edelarannik on eravalduses ja selle kasutamiseks on mõeldav asutada vastav ettevõtte. Kooskõlas igamehe õigusega tuleb kindlustada inimeste vaba läbipääs mererannas, nn. kallasrada, vähemalt 50 m laiusel ribal.

Liivarandadel on lubatud puhkajate teenindamiseks mõeldud ajutiste, teisaldatavate ehitiste (riietumiskabiinid jne.) paigutamine, mis hooaja lõpul eemaldatakse.

18.2. Põllundustsoon. Tsoon koosneb haritavast maast ja taludele kuuluvatest metsadest ning võsastunud aladest kõrgemal kui 2,5 m merepinnast. Tsoonis toimub igakülgne põllumajandustegevus. Talumetsade majandamine toimub vastavalt metsaseadusele. Soovitav ei ole lageraie suurematel pindadel. Talumetsad peaksid juba hooldusraidega varustama oma talu vajaliku küttepuuga. Väärtuslikum puit tuleb kasutada tarbepuuna või käsitöönduses. Põllundustsoonis on mõeldav põllumaa laiendamine võsastiku arvel.

18.3. Konflikttsoon haarab kunagised kirikumaad ja rannakaitsetsoonis ka parandatud maa, mis vajab kordaseadmist ning selle järel kasutamist põllumaana. Peamine konflikt seisneb siin omandisuhetes. Kui laheneb küsimus maade kuuluvusest ja vallal on võimalik kasutada neid maid maareformi käigus kompensatsioonimaadena, lakkab konflikttsoon oma sisu ammendumise tõttu olemast. Silmas tuleb pidada, et siia kuuluvad reeglina kõige kõrgema boniteediga põllualad. Tsoon lülitub põllundustsooni koosseisu.

18.4. Kaitsemetsatsoon. Parkmets. Kaitsemetsatsoon on kantud kaardile riigimetsa piiride järgi. Tsooni funktsiooniks on kaitsta saart erosiooni ja deflatsiooni mõjude eest. Tsooni piirides on keelatud igasugune ehitustegevus, maakasutuse muutmine, lausraie ja pinnase kaevandamine. Kihnu kaitsemets on pea kogu ulatuses, eriti aga kirikust kirdetipuni (peamassiiv) suure esteetilise ja rekreatiivse väärtusega. Täiendavat koridori lennuvälja jaoks metsa raiuda ei ole vaja. Metsafondi piire metsamaa osas ei muudeta. Lubatud on siin põimendus- ja häilraie ning metsa sanitaarraie. Kuigi kogu mets on esteetilise väärtusega, on sellest eraldatud kirdeosa parkmetsaks, mida kasutatakse tulevikus tõenäoliselt intensiivsemalt saabuvate turistide poolt. Siin on mõeldav ka metsa-jalutusteede

rajamine, hotelli "Rock-City" rekonstrueerimine ja selle lähedusse vajadusel veel ühe pansionaadi või hotelli rajamine. Viimasel juhul tuleb järgida rangeid eeskirju. Igasugune muu ehitus on keelatud.

18.5. Elu- ja ehitustsoon. Tsoon koosneb olevatest õuedest, hoonetega aedadest ja nende lähedastest, enamasti võsaga kaetud maadest, osalt väikestest karja- ja heinamaasiiludest ja pisipõldudest. Tsoon on ette nähtud vajaduse korral uute hoonete püstitamiseks, omandi- või hoonestusõiguse seadmiseks (loomulikult vastava omaniku nõusolekul). Kogu ehitustegevus tsoonis (aga ka teistes tsoonides) tuleb sätestada Kihnu ehitusmäärusega, mis piirab hoonete kõrgusi, mahtu ja ka arhitektuurse lahenduse elemente.

18.6. Miljöökaitsetsoon on tegelikult eelneva tsooni osa, milles ehitustegevus piiratakse vaid rekonstrueerimisega ja vaid üksikute - vajalike hoonete juurdeehitamisega, kusjuures ehitus peab jälgima olevat õuede aedade struktuuri ning olevate hoonete arhitektuuri. Tsoon on kehtestatud Kihnu küla omapära säilitamiseks ja sisaldab võimalusi hulga turistide - eriti välismaiste - huvi äratamiseks. Sellesse tsooni kuuluvad Linaküla lääneosa, Lemsi küla lõunaosa ja Rootsiküla idaosa.

18.7. Kultuurikeskus on samuti elutsooni eriosa. See haarab koolimaja, muuseumi, kiriku ja rahvamaja krundid ning ümbruse. Vajadusel täiendavate haridus- ja kultuuriasutuste järele (spordihoone jms.) tuleb need paigutada sellesse tsooni.

18.8. Transpordi- ja tootmistsoon. Tsoon hõlmab olemasoleva sadama piirkonna koos tootmishoonete, ladude, kommunikatsioonide ja nende juurde kuuluvaga ning lennuvälja maa-ala. Tootmistsooni modustavad ka endine karjafarm koos meiereiga. Edaspidi võib karjafarmi asemele tekkida mitmesugune tööstus, näiteks juurvilja, liha jms. konserveerimiseks. Tsoon on mõeldud tootmishoonete, seadmete, kommunikatsioonide kompaktsaks ja ratsionaalseks paigutamiseks. Kogu tsooni maa peaks kuuluma vallale, et seda otstarbekalt ettevõtetele jagada.

See on ainuke tsoon Kihnul, mis vajab järjekindlat keskkonnakaitselist hoolt ja jälgimist. Tsoon vajab detailplaneerimise koostamist kõige lähemal ajal. Koos tootmistsooni detailplaneerimisega tuleb haarata sellesse ka parkmetsa lõunaosa ulatusega ca 50 m põhja poole hotelli "Rock-City".

18.9. Puhketsoon. Põhimõtteliselt tuleb loodava Kihnu ehitusmäärusega keelata suvilate ehitamine saarele. Erandina võib lubada suvilaid selleks ettenähtud puhketsooni, seda oma kodukoha kaotanud kihnlaste sidumiseks saarega, aga samuti välismaal elavatele kihnlastele oma kodukoha õiguse realiseerimiseks. Üldiselt on kogu puhketsoon reserveeritud kaugemat perspektiivi silmas pidades.

Tsoon on kavandatud saare edelaossa, rannakaitsetsoonis põhja-lõunasuunaliselt kulgevale seljakule. Kogu tsooni alla jääv maa on omandireformi kohaselt eraomanduses, mistõttu puhkefunktsioonide planeerimine tõstab sealsete maaomanike sissetulekuid (maarent), osa maast on maaomanikel soovitatav siiski müüa, mis toimub vaid koostöös vallavalitsusega maareformi läbiviimiseks.

Tsoonis rakendatakse omandi- või hoonestusõigust suvilaehituseks, mis osalt võib kompenseerida välismaiste maataotlejate soove. Kuna enamik nendest ei tule Kihnule tagasi, vaid kasutab kodusaart peamiselt puhkuse ajal, siis võivad paljud soostuda

kompensatsiooniga, mille hulka kuulub ka suvilaehitamise võimalus siin. Puhketsoonis võib eraldada kuni 40 ehituskrunti suurusega 2000 m², kokku 8 ha. Peale suvilate on tsoonis vaja leida sobiv koht tuulegeneraatorite paigutamiseks. Nende tarbeks tuleb ette näha kolmnurk alusega 650 m, kõrgusega 325 m, pinda 10,6 ha.

Liivarannal ja ülejäänud puhketsoonis on mõeldav ajutiste, teisaldatavate ehitiste paigutamine (hooajalised ehitised).

Tsoon vajab enne kasutuselevõtmist detailplaneerimist.

Squad rant

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

Laoba
ning

AS REGIO
EE2400 Tartu
Kastani 16

AS - AALE
EE0001 Tallin
Suur-Karja 19

KIHNU ÜLDPLAAN

1:20 000

